

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hieronymi explanatum in Esaiam libri I-V - Cod. Aug.
perg. 224**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [10. Jahrh.]

Liber V

[urn:nbn:de:bsz:31-58591](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-58591)

fiat mea dño sacrificiū iusticie oblationes & holocau-
ta & uictulds. quē filio penitenti pat̄ clemētissimus im-
molauit. **EXPLICIT LIB QUARTUS.**

INCIPIT LIBER QUINTUS.

Plures anni sunt quod ascāe memorie uiro amabili
ep̄o rogatus ut decē isaie scriberē uisiones pangusti-
tillius tēporis quid m̄h iudicā uisibulif breui sermone
p̄strinxi. historiā tantū qđ p̄cebat edisserēns. Nunc
ate φΑΙΟ ΠΟΝ ΗΤΑΤΗ. eustochiū cogor inuocā p̄ph̄e
commentarios scribere. & int̄im orationib̄ tuis ad babylō-
lonē usq; p̄ueniū. que prima dedecē uisionū est
de quib̄ ante iam dixi. Sup̄fluiū aū mihi uisū est. ut
eadem rursus iterarē aut in uno opere. diuisas senten-
tias p̄mere. Unde quintus in ista liber hic erit. quō
quondam solus editus ē quo ad calcē usq; p̄lecto sexz
uoluminis. iuxta tropologia arripiem̄ exordiū. &
eadē te dñm de p̄carite sp̄italis intelligentie cul-
na p̄sequemur. **ADAMABILEM EP̄M DE DECEN-**

VISIONIBUS IN ISALAM PRO PHETA.

Huc usq; papa analis columen caritatis & nom̄
ac mihi omnium quos t̄ra genuit amantissime p̄la-
teras flagitabas. ut tibi x. uisiones que in ista obscuri-
sime s̄. historica explanatione differerē. & omisissis
trox cōmentariis. qui uarias opinationes secuti mu-
ta uolumina condider̄ hebraicam pandere ueritatē
meq; retractantē & molestissimū explanationis gen-
uicamp; aliud differentē sepiissime com̄monebas.
Hoc aū anno misisti filiū n̄rm heraclum diaconū qui
me manu conserata inuis uocar̄ & p̄missum p̄monē

exigere. quid igitur faciam sub eā ne opus in quo uiri.
 eruditissimi sudauer. oriēne loquor. & eusebium
 pamphili. quoz alē liberis allegorie spatius euagatur.
 & ut p̄satis omnib; singuloz ingenuū suū facit ecclē
 sacramta. alē historica expositionē titulo repmittens.
 nē dū obliuiscit̄ p̄positi & in orientis scita cecidit. An
 tacetam & apte hucus generis expositionē nescire me
 dica & quando tibi potero p̄suadere me n̄ potuisse.
 magis quā uoluisse. Quoz alterū inbecillitatis ē. alte
 rū sup̄bie. quib; adductis causis malui ate ingenuū meū
 quā uoluntate queri breuitq; adnotabo que didici fun
 damenta uicioris scripturarū. Ceterū si aut tu uolueris
 aut spatium fuerit & uoluntati nr̄e x̄p̄s aduenerit spi
 tale sup̄ extruendū est edificium. ut inposito culmine
 p̄fecta ecclē ornāta monstrem. Proposui de isra
 uisione babilonis. & philiston. & moab. & danasci. egi p
 r̄q; & deserti maris. & dumeq; & arabie. & uallis iusto
 & tiri. quas silatius nitar exponere multis libris
 opus erit. & exactoris mei nauigatio manū alterum
 differetur. Itaq; ut uis singulis testimonijs breues
 sententiolas coaptabo. Ut n̄ tam exponā qd̄ sententiam
 quā paucis uerbis tibi sentienda dimittam. Dictam
 hec n̄ scribim. corrente notariorū manu currit
 oratio. nolunt enī nostra laudari. sed p̄phete dicta
 intellegi. nec actam eloquentiā sed scientiam querim
 scripturarū. Incipiam ergo ab abylone.
 Inus babilonis qd̄ uidit isaias filius amos uerbu
 hebraicu. messa. uel onus uel pondus intellegi potest.
 & ubi cūq; p̄positū fuerit minarū plenas que dicunt̄

Unde miror. lxx. tranlatores in re tristi uoluisse po-
nere uisionem: sed de hoc alius nunc qd cepim exequa-
mur. Babilon fuit metropolis chaldeor. cuius rex
nabuchodonosor. cunctis usq ad ethiopia gentib supe-
ratis inter ceteras uastauit & iudea. diuq obsessam
hierusale. undecimo anno cepit regni sedecie. quem
& ipsu captu duxit antiochia. que tunc uocabat reblath
ibi q cora patre filius infectis. oculos sedecie uisit
auferri. excecaturq misit uic uic & in riu fe-
raru traxit in babilone. Completo uaticinio qd
canebat. intrabis babilone & nundebis ea. Ad so-
lacione ergo populi iudeor babilonis ruina p dicit.
qua modo nuncue metropolis assirior. quor reges
phul. & thedad. paldasar. & salmandar. & innac-
rib. decem trib oper. chaldeo uastante subuersa est
Ita & ia hec que contra dm supbie rit medoz atq p s-
in p s u subitac. In monte caligoso eleuate signu
exaltate uoce leuate manu. Monte caligoso siue
tenebrosu qd hebraice dicit. nesphe. babilone p p-
supbia intellege. Isti s montes tenebrosi. tristi-
& caligine pferentes. de quib & hieremias ait. Date
do uro gloria ante qua offendunt pedes ur ad monta-
tenebrosos. Precipitq uel angelis. uel quiblibet munit-
tris. ut iubente do & exaltata nuntioz manu ueniat
babyloni captiuitas p dicitur. & ingrediant por-
tas duces. ego mandau scificatis meis. & uocau for-
tes meos. in ira mea exultantes in gloria mea. Prin-
cipes & gigantes iuxta lxx. tranlatores eusebius
uirtutes angelicas int p rat. & pessimos demones

¶ N ¶

qui ad subuersione babylonis missi s̄. Nos aut̄ historie
 ordine p̄sequentes medos ee dicimus. de quib; in sequenti
 tib; ap̄t̄us scriptura testat̄ dicens. Ecce ego suscitabo sup̄
 eas medos qui argentu n̄ querant nec auru uelint.
 et miru si medos ad subuersione babylonis sc̄ificatos uocat.
 cu phieremia ipsu nabu chodonosor quia ei imperio ser
 uiebat destruens p̄uaricatricē hierusale seruu suu & co
 libam dixerit. Porro qd̄ ait fortes meos & exultantes
 gloria mea. ostendit eos n̄ suis uirib; sed di irā tam
 sublimis regni potentia subitisse. Vox multitudi
 nis in montib; quasi populoz frequentiu. uox sonitus
 regu gentiu c̄gregataru dñs exercituu p̄cepit militie
 belli uenientib; de terra paula sumitate celi dñs & uox
 furoris ei ut dispdat omnē terrā. Medos atq; psarx
 describit̄ impet̄. qd̄ multis secum auxiliis congrega
 tis dñs eoz exercituu p̄cedente aduastitate ueniant
 babylonis. ut dispdat omnē trā. n̄ quo totum or
 be uastauerint. sed omnē trā babylonis & chaldeoz.
 quia ē enim sic̄ scripturę. ut omnē trā illius signi
 ficat̄ p̄uinae de qua sermo e. qd̄ quidā n̄ intellegen
 tes ad omniu trāru subuersionem trahunt. Mulat̄
 qua p̄p̄ ē dies dñi quasi uastitas ad n̄o ueniet.
 costro fafit ad populu chaldeoz ut uentura mala
 res̄bus resonent nec deruina ambigant ciuitatis
 dñs uastator adueniat. Prop̄ hoc om̄s manus dis
 oliuent̄ & om̄e cor hominis tabesceat & contereatur.
 tationes & do lo res tenebunt. quasi parturiens
 dolet̄ unusquisq; ad pximu suu stupebit̄. uon
 uultus eoz. Hoc ex positione n̄ india. sed
 reuit̄ indicatur quod tantu maloz pondus inam
 at ut pugnatoz babylonis soluantur mar. & cor
 pauore languescat & in more parturientiū fe
 minaru dolor torqueat uiscera. & unq; quisq; alte
 rus querat auxiliu lurida faciem pallore cir
 cum ferens. naturale ē eni ut imminentibus malis

55 alios sapere plus putem. Ecce dies dñi uenit crude
 55 lis & indignationis plen' & ire furoris que adponer
 55 dā tram insolitudinē & peccatores ei conterendos dee
 Crudele diem uocat n̄ merito sui. n̄ est enī crudelis qui
 crudeles iugulat. sed qđ crudelis patientib' eē uide
 tur. Nam & latro suspensus paribulo crudele iudicem
 putat. simulq; solitudo & uastitas t're babilonie nuntia
 & causa uastitatis exponit. qđ p̄p̄t accolat ei hec om̄a

55 **Q**uo stelle celi & splendor earum n̄ exp. uideat. **I** fiant
 55 lum' suū obtenebratus ē sol in ortu suo & Luna non
 55 splendet in lumine suo. Uerbu' hebraicu' ch̄sile. **E**x
 oriona transtuler. hebreus quo ego p̄ceptore usus sum
 arcturu' in p̄tatu' ē. nos generalit' sequentes firmi
 ch̄u' stellas dixim'. est au' sensus qđ cū dies dñi crudelis
 aduenerit & furor ei uniuersa uastitate p̄timoris magni
 tudine mortalibus cuncta tenebrescat. & sol ipse
 & luna astraq; rutilantia suū uideantur negare ful
 gure. unde & celum sacco induit. quo scilicet tenebr
 cuncta operient. & p̄mentib' malis nihil aliud sentia
 55 homines nisi qđ mens uidere c̄pellit. Et uisitabos
 55 orbis mala & contra impios uisitatō eorū. & quiesce
 55 faciā supbia infidelium & arrogantia fortium humiliab

Et ex hoc loco & ex superiori ubi scriptū ē qđ obtenebre
 cat sol in ortu suo & luna caligine compleat & stelle
 fulgore rērahant. & totius orbis uisitas uisitatio
 quidam putant n̄ de babilonis ruina sed de mundi con
 matione p̄dici. cū utiq; scdm̄ superiora. & orbis qui
 hebraice dicitur chebel. & grece OIKOY MENH. babil
 intelligenda sit OIKOY MENH enī in lingua nostra
 habitatio n̄ ē. & habitatio p̄p̄t ingentē populi multa
 tudinem babilon dicit. Et ubi prius fuerit innum
 rabilis turba populorū ibi sit uastitas & habitatio be
 55 tiarū. **P**reciosior erit uir auro & homo mundo ob
 7120. **C**ausa manifesta quare d̄s uisita. OIKOY
 MENH. id babilonis mala ut habitatore deserta

in solitudine
 quomodo & sup
 legim' in nu
 & est uisitas n̄
 aufer obp̄r
 Sermo dñi era
 p̄ generali
 Sup hoc celi tu
 gnatione dñi ex
 accipe quo sup
 uel yperbolico
 mouetur. ele
 cerit
 quicongreg
 qđ ita pauidu
 quasi damula
 ne habet def
 poru'. Unu
 illi ad i'ram sua
 lon & portaf
 mta auxilia. &
 cumtas' defensab
 quinquentus fi
 tē dū & gladio. C
 aut resistere
 con fari n̄ p̄derit. ut i
 allident.
 res uo labunt.
 babilonis misera
 quā regit
 illud & par uulor
 uastitas & uicto
 xati ut uincte
 uitali uxoz uol
 in supcos medos qu

re dicatur insolitudine. Preciosū autē dicitur omne quod
 rarū est. quomodo & sup̄ iuxta historiam phominū raritate
 adprehendere legunt. vii mulieres virū unū dicentes. Panē nr̄m
 comedem & vestimentis nr̄is operiemur. tantūmodo inuocet̄ nom̄
 tuū sup̄ nos. aufer obprobriū nr̄m. & insonu helis uolumine
 continetur. Sermo autē erat p̄ciosus in diebillis. id est rarus. Nota
 quod in hebraico p̄ generali auro ophaz. pobrizo. ophir. scrip
 tum est. Sup̄ hoc celū turbabo & mouebit̄ terra de loco suo
 p̄ indignationē dñi exercituum. & p̄ die ire furoris ei.
 de eo sensu accipe quo sup̄ stellis & sole & luna & orbe po
 sumus. uel hyperbolicos qđ ab indignatione dī & celū trāste
 rit. & terra moueatur. elementa quoq; om̄a irā creatoris
 agnoscant. **E**terit amula fugiens. & quasi ovis.
 & non erit qui congregat. Babilonū significat &
 chaldeū qđ ita pauidus ad inruptionē medox p̄sarūq;
 fugiat quasi dāmula & ovis fugitū leonis & ulula
 tum lupi. ne habeat defensorem aut principē cuius se
 quat imperiū. Unus quisq; ad populū suū conuert̄
 & singuli ad terram suā fugient. Postquam capta fue
 rit babilon & portae ei intrauerit hostilis exer
 tus cuncta auxilia. & diuisarū gentiū turme quib;
 prius ciuitas defensabatur ad suas puincias reuertent̄.
Omnis qui inuentus fuerit occidetur. & qui sup̄ ue
 nerit cū dē gladio. Quis fugerit mucro ferietur.
 Qui uero aut resistere uoluerit aut reuerti ut tantū capta
 ue urbi n̄ p̄derit. ut ipse quoq; sanguinem fundat.
 Infantes eorū allident. in oculis eorū diripient domos eorū
 & uxores uiolabunt. Hoc est quod dicit p̄ph̄sa in sp̄i.
 filia babilonis misera beatus qui retribuat tibi retri
 butionē tuā quā retribuisti nob̄. Beatus qui tene
 bit & allidet paruulos tuos ad p̄gram. Tanta erit
 urbis uastitas & uictorū seuitia ut nec innoxie par
 catur & uti ut cuncte domox diripiant opes. & in spec
 tu maritali uxorū uiolent̄ pudicitia. **E**cce ego sus
 citabo sup̄ eos medos qui argentū n̄ querant nec aurum

uelint

apertum est quod latebat. nequaquam fortes & gigantes
angeli intellegendi s̄ & demones. sed medox gens quoz
princeps darius prim̄ babylonoz destrux̄ imperium
occiso baldasar nepote nabuchodono sor. qui eū il ma
rodac filius fuit. Tantū aū describit medox psarxq;
seu tiam. ut ardore sanguinis effundendi austrū ar
gentūq; c̄ternat. & oblatas opes pl̄ta reputent.

55 **S**ed sagittas paruulis inficient. & lactantib; uberi n̄ mi
55 **S**errebunt & sup; filios n̄ parca & oculus eoz. Inficient
paruuli quoz uulnera erunt n̄ minora quā corpora.
& pregnantes uteri secubunt. elident infantes & ad
ubera pressos filios crudelis uictor occidet.

55 **E**t erit babylon illa gloriosa in regnis inclita in sup
55 **S**bia chaldeoz. sic subūtit d̄s sodomā & gomorrā n̄ ha
55 bitabitur usq; in fine & non fundabit usq; ad generationē
55 & generationē. Audiuim; medos. audiuim; babylonē. au
diuim; inclitā in supbia chaldeoz. nolūm intellegere q̄t
fuit & querim; audire q̄t non fuit. & hec d̄c̄z n̄ in quo
tropolici intellegentiam contemnem; sed quo sp̄italis
uic̄ptatio sequi debeat ordinē historie. q̄t pleriq; igno
rantes l̄mpatice in scripturis uagant̄ errore usq; in p̄sen
tē ergo d̄c̄ p̄ph̄cia babylonis expl̄at̄. & sic subūtit d̄s

55 **P**ro illa enim seteucliam & urbes psurum
55 inclitas fuer. **N**ec ponat̄ ibi tentoria arabs. nec pas
55 tores requiescent. sederunt ibi bestie & replebuntur
55 domi eoz draconib;. & habitabūt ibi strucciones & pilosi sal
55 tabūt ibi. respondebuntq; cilule in edib; ei. & sirene
55 uidelubris uoluptatis. Intantu babylon uastata erit
atq; deserta ne ad pasua qui d̄c̄ arm̄toz & petoz utilis
sit. Non enī tendat̄ ibi arabs saracen usq; tentoria.
nec pastores post uestigia gregū fessi labore requies
cent. sed uic̄t̄ paria & uias & angustias uolēru ruinarū
habitabūt. Si uim quod soli lxx. bestias transtulerunt.
alii ipso nomine q̄t apud hebreos scriptū est uolentes

genera demonū intellegi uel fantasmata. Et replebuntur
 inquit domi ut nos diximus draconib; ut aquila transtulit
 tiphonib; ut simmachus olim ipsū uerbu hebraicū exprim̄s.
 LXX. uero & theodotion clamores uel sonitus int̄precati sunt.
 quodq; sequit̄. pilosi saltab; ibi. uel incubones. uel sacisros.
 uel siluestres quosdā homines quos n̄nulli fatuos ficarios
 uocant. aut demonū genera intellegunt. Pro ululis quoq;
 om̄s ipsū ūbum hebraicū. hithim. soli lxx. onocentauros
 transtuler̄. Syrene. then num uocant. quas nos aut demo
 nes aut monstra quedā uel certe dracones magnos inter
 p̄tabunt. qui cristicati sunt. & uolantes. p̄que om̄a uas
 tatis & solitudinis signa monstrantur. quod tanta sit
 depopulatio urbis quondā potentissime. ut p̄ multitudinē
 demonū ac bestiarū nullus in eā audeat pastoz id est de
 serti ad p̄ditor intrare. Dicim; a quodā fratre aelwita
 quide illis finib; egrediens. nunc hierosolimis uitā exigit
 monachoz. uenationes regias eē in babilone. & omnis ge
 neris bestias muroz ei tantū ambitū coherceri.
 Prope est ut ueniat tempus ei & dies ei non elongabunt.
 Instare dicit tēpus quo ab hostib; capienda sit. post captiui
 tate quippe hierusalē n̄ multū temp; in medio & uocis
 p̄sūq; uastata est. **Discrebitur** enī dñs iacob & ele
 git adhuc deusit. & requiescere eos faciat sup̄ humū suā.
 De hoc sophonias plenius loquitur. lauda filia sion iubila
 uis. laetare & exulta in omni corde filia hierusalē quia
 abstulit dñs iudicium tuū. auertit inimicos tuos.
 Significat autē temp; quo cirrus rex p̄ arū captiuū populū
 in hierusalē redire p̄misit. Lege hezre librū aggeūq;
 & zacharia. quando sub zorobabel & ihesu sacerdote
 magno. hezra. & neemia altaro tēplū muriq; urbis
 extructis. **A**d iungetur ad uena ad eos & adheret
 domui iacob & tenebunt eos populi. & adducet eos
 in locū suū. & possidebit eos dom; isrl̄ sup̄ terram dñi in
 seruos & uiculis. & erunt capientes eos qui se cepe
 rant & subiciet exactores suos. Multos deducet isrl̄

gentibus eū populo iudeoꝝ hierosolimā uenisse conuincim.
credentes dō isrl. & erroꝝ idola relinquentes. Quod
aū reducti s̄ ad literas regis & acceperunt munera &
impensas templi nulla dubitatio est. In hoc solo artan
uidetur intellegentia possederit isrl in t̄raditū uictō
res quondā suos. & subicerint exactores seruosq; eos ha
buerint & ancillas. nisi forte. **CYNEK. DOXIK WC.**
totū intellegem̄ ex parte. qđ tante postea felicitatis
fuerint. ut dedū sis quo p̄ circuitū gentib; sibi seruoꝝ
& ancillarū familias compararint. Potest & in asueri
temporib; intellegi. quando occiso oloferne hostilis
ab isrl est cesus exercitus. qđ hebreo littere & in mo
rē serpentis t̄ram comede tū ē uoluntatis qui
historica tantū int̄p̄tationē audire uoluisti.

“ **E**t erit indie illa cum requiē dederit tibi d̄s alabore
“ tuo & a concussione tua & a seruitute dura qua ante
“ seruisti sūmes parabolā istum contra regē babilonis
“ & dices. Sermo dirigit ad isrl̄ qđ post quā reuer
sus fuerit hierusale & iugū seruitutis excusserit re
cordetur potentie quondā nabuchodonosor. & culmi
nis babiloni miserabiliq; eū uoce deplorat qui ad
tantā uenerit calamitatem. in hostib; quoq; suis dig
“ nis miseratione uideat. **Q**uomodo cessauit exac
“ tor qui euit tributum con
“ triuit d̄s baculū impi
“ oꝝ uirgā dominantū cedentem populos in indignatio
“ ne plaga^m san ueli subiciente in furore gentes pre
“ quentem crudelitē. Conqueuit & siluit omnis
terra gauisus ē & exultauit. Uox ista plangentis
& miserantis ē isrl̄is quomodo d̄s quondam uic
torq; t̄rarū & tributis cuncta depopularis. contris
tatus sit & redactus ad nihilū. Ille in quā quis fuit
baculus impioꝝ qui sceptrū & uirga regulis omnis
furibunda peccientis cuius plaga n̄ poterat susti
nerē. Qui fugientes quoq; crudelitē p̄sequēbat
quomodo qui euit & humiliatus est & ad ruina

et omnis terra consiluit uoce tantu lætitiæ gestientis
 emittens. **A**biæes quoq; lætæ s̄ sup te & cedri liba
 in æquo dormisti n̄ ascendit. qui succidat nos. Pabi
 æes & cedros libani principes gentiu intellege qui
 nabuchodonosor pcutiente succisi s̄. qui & ipsi in
 uoce lætitiæ prurpentes dicunt. ex quo ad inferna
 deductus es nullus alius potuit uueniri. quimag
 nos potentes que succider & infernus subter te

Conturbatus est in occurſu aduentus tui susci
 tauit tibi gigantes om̄s principes t̄re surrexer
 desolus suis cuncti principes nationu uniuſi respon
 derunt & dicent tibi. hec **EXCQATIKWC.** legendu
 sunt. & scene modo n̄ quo facta sint sed quo fieri po
 tuerint. nisi forte animas regu quas int̄fecerat. in
 sulcantes regi babilonio occurrisse credem. Solaciu
 eni malox e cū inimicos uideris eadē sustinere.

Et tu uulneratus es sic nos. nri similis effectus es de
 trahat e ad inferos supbia tua concidat & u cadauer
 tuum sub te. sternetur tinea & operimtu tuū erunt
 uermes. Sermo potentiu & principu terre quos supra
 cedros & abiæes appellarat ad regē babiloniū dirigitur
 in inferis constitutum. Jam nondoloimz nos fuisse suc
 cisos. cū & tu eadē secure corrueris. Omnis potentia
 tua & in celo eleuata supbia ad terram deſtrata est.
 ergo ne & tuū cadauer tinea sustentauit. & sententiu
 operi & uermiu multitudo. senties p̄ mortē hominis
 uilitatem quidē in te potentia p̄re ferebas.

In modo cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris.
Corruisti in terram qui uulnerabas gentes. qui dicebas
 in corde tuo. In gelū ascendā sup sidera di exultabo solui
 meū. sedebō in monte testam̄ti in laterib aquilonis. as
 cendam sup altitudinē nubiu ero similis altissimo.
 eo qd̄ nos int̄ p̄tati sum̄ ob facilitatē intellegentiæ
 quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris.
 in hebraico ut ubi exprimam̄ ad ubi legit quomodo ceci

ma uenisse conu
 inquentis. Quo
 per int̄ munita &
 t. In hoc solo arca
 it̄ in a d̄m uictu
 mes seruos q̄ eos ha
 rek. **DOXIKWC.**
 postea felicitas
 n̄t̄o sibi seruoq;
 test̄ & in a suere
 oferne hostili
 o littere & inno
 uoluntatis qui
 uoluiti.
 t̄ tibi d̄ alalure
 te dura qua ante
 ayre babilonis
 uost qua reuer
 excussit re
 for. & culnu
 los & qui ad
 quoq; suis dig
 o cessant̄ ex
 d̄r baculu imp
 los in indignatio
 ore gentes p̄re
 siluit om̄is
 ista plangem̄
 quondam me
 pulans. conent̄
 e in quā quis uic
 ra regis om̄is
 n̄ poterat susti
 delit̄ p̄sequenti
 us est & d̄r uia

disti decelo. ulula fili dilucali, significat alius ubi
lucifer & dicit ei. qd flere debeat & lugere. quiquon
da sic fuerat gloriosus ut fulguri luciferi comparatus
sit. Sic inquit lucifer discutens tenebras ardens
& rutilans in luce fit. sic & tuus progressus in publicum
claro sideri similis uidebatur. Sed cecidisti in
ra gentium uulnerator qui p supbia loqbaris tanta
potentia csecutus su. ut celum tibi restet & sidera.
ut pedib; meis supna debeant subiacere. Quia qua
iudei celum & astra di se uelint intellegi. ex eo qd
sequit. sedebis in monte testamenti. idest in te
plo ubi di iura s condita. & in laterib; aquilonum
idest in hierusalē. scriptum est enī. Montes sion la
terē aquilonis. Nec sufficerat supbis ei deside
rare celestia. Nisi ad tanta p ruptiss & insaniam.
ut di sibi similitudine uindicare. Verū tam ad
infernū de raderis in profundū lacu. Qui p supbia
dixerat in celū ascendam ero similis altissimo.
Non solū ad infernū sed ad infernū ultimū de rade
hatur. hoc enī significat lacu p funditas p quo in
euangelio tenebras exteriores legim. ubi erit
flatus & stridor dentium. Quite uiderint ad
te inclinabuntur teq; pspicient. subauditur di
centes. numq; iste ē uir qui conturbauit terrā quon
cussit regna qui posuit orbē desertū & urbes ei destrux
unctis ei non aperuit carcerē. & hec uox insultan
tantū est atq; mirantū quomodo uastator omnium
& ipse uastatus sit. qd autē ut uinctis ei n̄ aperuit car
cerē. magnitudo crudelitatis & impietatis exprimi
tur. ut & iam uinctos teneret in carcere & n̄ sufficeret
miseris catene nisi illos & tenebras a horror includeret
Oms reges gentium unūsi dormierunt in gloria uir
indomo sua. tu autē pectus es de sepulchro tuo quasi
stirps inutilis pollutus & ob uolutus qui interfecisti
gladio & discenderunt ad fundamēta lacu. quasi

cadauer putridū n̄ habebis consortium neq; cum eis in sepultura.
 arrant hebrei huiusmodi fabulā eul moꝛdach. qui patre
 suo nabuchodonosor uiuente p̄ septē annos in bestias ante
 regnauerat. Postquā ille ^{restitutus} in regno ē usq; ad ma-
 tem patris cum ioachim rege iude inuinculis fuit. quo
 mortuo cū rursus in regnū succedere & suscipere ur-
 ap principib; qui m̄iebant neuuere & qui dicebatur
 extinctus ut fide patris mortui facere & aperire sepul-
 chrū & cadauer ei in uico & funib; traxit. & est sensus
 sepultis omnibus qui ate in fecti sunt. tu solus in se-
 pulchris iacebis. alii uero locū istū sic interpretati sunt
 om̄s anime apud inferos aliquā requiem accipient
 tu solus in extremas tenebras religaueris. omniū enī
 operum sanguine & uirgū suꝝ cruor te p̄m̄ & uel op-
 uolūtū sanie mortuorū. Symmachus hunc locū sic trans-
 tulit. & iacū his qui occidunt in bello non mereberis
 habere consortium sepulture. Pro eo autē qđ nos dixim̄.
 quasi stirps inutilis. & in hebreo legitur chane fer-
 ne tapha. aquila interpretatus est quasi sanies polluta.
 noser. au p̄ priꝝ uirgultū appellat quod ad radices ar-
 borū nascitur & quasi inutile ab agricolis amputatur.
 ssum id ipsū sanie tabūq; intellegere simulq; dis-
 com̄ qđ infernus subtrahit dicente scriptura usq; ad
 fundamenta lacu. Tu enī tram tuā dispidisti. tu po-
 pulū tuū occidisti. Juxta lxx interpretes qui
 dixerunt. quia tram meā pdidisti & populū meū oc-
 cidisti. Quid dicat nulla dubitatio est. tram enim
 iudeā & populū ei isrl̄ nabuchodonosor interfecit & pdi-
 dit iuxta hebrai cū difficilis intellectus est quomodo trā
 suā pdiderit & populū suū occiderit. nisi forte hoc
 sensu accipiendum est eos quos tibi d̄ in correptione
 dederat. tu penitus pdidisti uel aliter antiquē assi-
 rorū regnū te multam supbiente & eleuante contra
 dñm certicem tuā omnino destructū est. Si enim te
 egresser humilit̄ & scisses mensurā tuā assirius &

babylonijs huc usq; regnare. Siue hoc modo tam cru-
delis fuisti inextraneos. ut & iam subiectos tibi populos
55 furibundus oprimeres. Non uocabitur in & uum sem
55 pessimorum pparate filios ei occisioni. in iniquitate pa-
55 trū suorum non consurgent. nec hereditabunt terram
55 neq; enī implebunt faciē orbis ciuitatū. Om̄s hist-
rie consentiunt. quod occiso baldasar. nepote nabu-
chodonosor. & succedente dario in regnū chaldeorū.
Nullus de nabuchodonosor deinceps stirpe regnauit.
Hoc ergo scriptura p̄dicit quod uirtutum babylon ue-
niat uastate. ut & a desimine regio nullus remaneat
sed p̄tē impietate patris omnis sobolis deleatur.
P ro eo autē quod nos multum parte sententis transtu-
55 lim. neq; implebunt faciē orbis ciuitatum. In he-
breo scriptū est p̄ ciuitatib. sarim. quod nos transser-
re possumus. & ad uarios. ut sit sensus. Nullus ex
semine tuo qui cupiat reparare regnū ad uarios sus-
citabit. scdm lxx. int̄p̄tes quid dixer. sem̄ pessimū para-
filios tuos in interfectionē p̄tē peccata patris tui quem
55 sensū habet. scire n̄ ualeo. Et consurgā super eos dñs
55 dñs exercituum. & p̄dam babylonis nom̄ & reliquias &
55 germ̄ & p̄genie dicit dñs. & p̄nā eā in possessionē eru-
55 cui & in paludes aquarū & scopabo eā in scopa terens
55 dicit dñs exercituum. Babylone fuisse & potentis-
simā & in campestris p̄ quadrū sitam ab angelo usq;
ad angulū muti. sed et b̄n milia tenuisse passim. id
simul p̄ circuitū sexaginta. iiii. Refert herodotus
& multi alii qui grecis h̄storias conscripserunt.
Arx. autē. id est capitolium illius urbis est turris
que edificata post diluuiū in altitudine tria milia
dicitur tenero passuū paulatim. delato in an-
gustias coartata. ut pondus inueniens facilius
alacrioribus sustentē. Describunt templa marmo-
rea. aureas statuas. pluteas lapidib. auroq; fulgen-
tes & multa alia. que pene uidebantur incredibilia.

Hoc totum narrauim' ut ostenderem' quod ad irā dī om-
 nis potentia puluis sit & faulle & cineri comparē.
 sicut & inuolare barbaras nationes & uiderē tante
 urbis extrema uestigia uiderem' possessionē ericū
 & baludes aquarū & uere complēam esse quod nunc
 sicut uocib' canitur. Scopabo eā in scopa terens: ex
 ceptis enī muris coctilib' qui pp̄t bestias concluden-
 das post annos plurimos instaurantur. omne in me-
 dio spatū solitudo est. Iurauit dñs exercitū dicens.
 si non ut putauit ita erit & quomodo mente tractauit
 sic eueniat ut conterā assiriū in terra mea & in montib' meis
 conculcā. & auferat ab eis iugū ei' & onus illius ab humero
 eorū tollātur. Ne uicē ad p̄sentia. hoc ē ad sennacherib
 regē assiriōrū qui samariam uideō q' uastauit. & excep-
 ta hierusalem deleuit parciuitū omā & longe post
 futuris uicina consociat. ut imminens auferatur me-
 tus. q' dicere poterant audientes nos p̄sentē p̄p̄t
 mur' obsidionem. Iste multis post sctis uentura p̄mittit.
 Igitur ordo p̄phēcie quāquā post annos plurimos
 babilon destruenda sit & omne penitus stirpis assiri-
 orū & chaldeorū seminarū disperdendum. tam ut
 nō timeatis uicinā captiuitatē. Iurat dñs cui & iur-
 iuranti credendū est. quod sua estimatiō nō fallatur.
 & qd' mente concepit irritū nō fiat. Hoc autē humano
 loquit' adfectu quod scilicet nō fallatur qui falli nō
 potest. Conterā inquit assiriū in terra mea
 & in montib' meis conculcabo eum. Una enī nocte
 centū octoginta quinq' milia exercitus assiriū an-
 gelo uastante delecta sunt. Et auferat' ab his qui
 obsidebant hierosolimā iugū ei' & graue imperiū
 quod omnib' imminebat & pondus quo premebant'
 in ipsū potius retrudat'. Eugiente enī assiriōrū re-
 ge in terrā suā lib' cum populi reliquis egressus est
 ezechias. Hoc consiliū qd' cogitauit sup' omnem
 terrā & hec est manū extenta sup' uniuersas gen-

55 dñs enim exercitiū decreuit & quis poterit confirmare
 55 & manū eius extenta & quis uertat eā. hoc loco quidā
 arbitrantur generale esse contra omnē orbē pphē
 tiam & quod iustitias babilonis & assiriz ciuitatis tūpū
 sit consummationis mundi. quib̄ nequaqua contradici
 mus. dum sciam̄ hic omnē t̄ram assirioꝝ pprie signifi
 cari. & unūq̄ gentes socias regis assirū demonstratū
 Quid quidam adno decreū est nullius uirte phibetur & ex
 tentam manū ei & ad p̄citiendū paratā nemo poterit
 55 cohercere. Anno quo mortuus ē rex achaz. factū
 55 est onus istud. Quattuor reges iudee titulo prophē
 legimus esse prepositos. oziam. ioatham. achaz. & here
 chiam. singulos sibi & ordine & sobole succedentes. quoz
 oziam mortuū supra legimus referente isaia.
 Anno quo mortuus est rex ozias. uididim̄ sedentē seden
 55 tem sup̄ solium exaltum & eleuatum. Ex quo intelle
 gum̄ & uisionē sedentis dñi & ea que precipiuntur pphē
 55 usq; ad eū locū ubi scriptū est. Sic terebinthus & sic quer
 55 cus que expandit ramos suos sem̄ sem̄ erit germen eius.
 Sub ioatham rege pphēatū tertius succedit achaz filius
 ioatham filii ozie regis iudee. sub quo ascendit ra
 asin rex siriie & phacce filius rometie rex isrl̄ in
 hierusalem ad preliandum contra eam. & reliqua que
 scriptura commemorat. Igit̄ sub achaz usq; ad p̄sentē
 locum que nunc exponere nitimur. om̄a que immede
 posita sunt uaticinata cognoscim̄. Quo mortuo quar
 55 tus. id est ultimi succedit ezechias. sub quo omnis usq; ad
 55 finem textitur liber. Nel & eris philistea omnis tu
 55 quō cōminuta est uirga percussoris tui de radice colubriest
 55 dicetur regulus. & semen ei absorbens uolucrem. Natura
 le est qđ dicim̄ mortuo rege ad usq; un̄ gentiū semper
 55 lauantur inimici ex rebus nō. bellaciulia & seditiones
 ac regnandi imperitiā prestolantes. Mortuo igit̄
 achaz peccatore qui ambulauit rat inuis regū isrl̄
 & cognatione eis fuerat copulatus intellegimus phi

isteos eucino fuisse laetos & insultasse isti quod matu
 ro rego pchto ezechie iuueni subiacerent. Philisteos au
 tem supra dixim palestinof significat. quof alienigenas
 collgat scribit edicio. cu hoc n unius gentis sed omnium
 exterarum gentium uocabulu sit. Nemquit laeris o
 philistea. ne insultes populo meo quod pcussoris tui achaz
 iurga effracta sit quod baculus quate ferire solitus erat.
 uideat morte constrictus. quod coluber in fectus. Phoc eni
 uentior nascitur ezechias regulus que greci uocant basilis
 cu quate suo aspectu in ficiat & spu oris occidat. Quo mo
 do enim illa auis reguli aspectu potest in lesa transire.
 sed qua uis pcul fuerit eius ore sorba. ita & tu a conspec
 tu ezechie totus peribis. & pulchre seruaunt. Hec ta
 m uerba. quia eni serpentem & regulu nominarat. ore
 et spu die. uolucres deuorari. Quod au nullus regum
 iuda sic pcussit philisti quo modo eos depopulatus est
 ezechias. audi regu libri ipse pcussit philistim usq ad gaza
 usq ad terminos ei. acurre custodum usq ad iurtes
 munitas. pro au qd nos transfulum absorbens uolucem.
 in hebraico scriptum est. saraph moreth in pcar potest
 serpens uolans ut sit sensus de radice colubri nascitur re
 gulus. & fructus illius id e reguli serpens uolans ut tra
 ue uolante intellegas. Et pascentur primogeniti
 pauperu. & pauperes fiducialit requiescent. Certe
 pcussit regulus & draco uolans tuos terminos deuasta
 rit. nequaqua insidiantes ueris iude. & paupculu popu
 lu meu tua fraude t'rebis. Sed pressus p prius angustus
 flebis calamitate tua. humiles au & pauperes quindiu
 in
 as & in potentia. sed in meo nomine confidebant secura
 pace requiescent. & nullius hostis impetu formidabunt.
 tinterire facia infeme radice tua. & reliquias tuas
 in ficia. Totu p figurat loquit. est aute sensus quod po
 pulo di fiducialit requiescente sicetur radix philistim.
 & omnes relique consumant. Ulula porta. clama ciui
 tas. pstrata est philistea omnis. ab aquilone eni fumus

uenuit & non est qui effugiat agmen ei'. Porta uocat phis
qui in porta sunt. & ciuitate pro habitatoribus ciuitatis. sermo
nemque dirigit ad urbes palestinoꝝ quod euolare debeant &
dugere. ueniente sennacherib & torrentis modo cunctas
tante. sub rege enim ezechia uenit assirius. & in ceteras nati
nes uastauit philistooꝝ ad quos loquitur hieremias. Ecce ap
ascendunt ab aquilone. & erunt quasi torrentis inundans.
& operient tram & plenitudinem eius orbem & habitatores
illius. Ab aquilone uenit assirius & de ei ardore egredie
ntis ninuen & nationes ceteras. Sub uigantibus e tempo
re quo hec canebant. fumus ascendebat in excelsu. Id est nunc
in populos uagabatur per ordinem cunctarum gentium. Fern
ces quoque & palestinos esse uastandos. Quid respondebitur
nuntius gentis. quia dominus fundauit sion. & in ipso sperabit
pauperes populi ei quia dixerat nullus est qui effugiat
agmen eius. Uidebat in generali scientia sua iudeos esse
comprehensos. Si inquit quesierint angeli gentis assirie.
quare solus iudis euaserit. Respondeat ei. quia dominus fund
auerit sion. & ipse humilem populum sua uirtute protegerit.
Pro angelis. lxx. transtulerunt reges unius aleph. lxx. lxx.
errore decepti. Onus moab quia nocte uastatus est ar.
moab conticuit. quia nocte uastatus est murus moab con
ticuit. ascendit domos & ditionem ad excelsa in planitie sup nub
& sup medaba moab ululauit. De onere & de pondere semel
dixisse sufficiat. hoc tantum breuiter admoneo quod onus ser
p tristitie consequantur. uisione autem uel statim lxxa uel in
fine lxxa post tristitia. Moab puincia est arabum in qua
fuit balac filius beor. qui conduxit ariolum balaam de
mesopotamia ut malediceret israhel. ubi & inuicatus est
populus beel phegor. huius metropolis ciuitas ar. que
hodie ex hebreo & greco sermone composita areopolis nu
cupatur. Non ut plerique estimant. quod a fewc. id
est martis ciuitas sit. Innotatur autem ar. & ANTIALKWC.
id est ad uirium. quante autem fuerit potentis hieremias tes
tatur dicens. Non est ultra exultatio in moab.

ss
ss
ss
ss

abusti fiducia
strum fert
insecibus suis
negationem n
non est inu
laculus g
supbus e
s. Sicut ergo con
e qd oppressi
ma abitaru. u
uastatis. &
sennacherib captiu
hierusalem. in
tente hieremi
uiderit uo cam
te fur os roppe
illu loquitur
ata est ar
u uastat
te conceptus e
eris accipim.
sup dicit ea c
area polita
te magno in
gressus mar
truisse. A
lactu sup nato
lctu tibi sit quod
ipre uoluit
culdola que in
taba noble
eo etu erat cha
ne appellatur
lactu omnis barba

iterū abuisti fiduciam in munditionibus tuis & in thesauris
 tuis. & rursum fatalis fuit moab ab adulescentia sua & re-
 que uent in fecibus suis nec transfusus est de uase in uas. & in
 transmigrationem n̄ abuit. Idcirco permansit gustus eius in eo.
 & odor ei non ē inmutatus. & in alio loco quomodo fracta est
 iurga fortis baculus gloriosus. & post modicum audiuimus
 supbia moab supbus ē ualde. sublimitate ei & arroganciam
 & supbiam & altitudinē cordis illius ego scio ait dñs. & ac-
 tantia ei. Sic ergo contra babilonem & philistim pphēa
 uaticinatus ē qđ oppresserit populū iudeorū. Ita nunc uastitatis
 p̄dicatur moabitarū. id arabie abstruio & babiloniu. Ab utraq;
 enī gente uastitatis. & quando nabuchodonosor. & eo tempore
 quo sennacherib captiuū duxit isrl̄. & quando nabuchodonosor
 subuertit hierusalē. insultauerat enī ad utrūq; hostē effraī
 & iude. dicente hieremia. Alide manu moab in uomitū suo
 slerit in derisu & iam ipse. Fuit enī in derisu tibi isrl̄
 quasi in furōs ropperisset eū. Propt̄ uerba ergo tua
 quę ad isrl̄ illū loquutus es captiuus dixeris. Quod autē ait
 nocte uastata est ar moab conticuit. Decorū inuentionis
 principium. ut uastaretur in tenebris. quidē in ceptu pa-
 tris nocte conceptus est. Nisi forte noctē p̄ magnitudi-
 ne erroris accipim̄. & credendū quia sibi confidebat
 in muris insidiis eā & in simulacris suis superatā. Audiu-
 quenda. areopoliten. sed & omnis ciuitas testis est
 motu t̄re magno in mea infancia quando totius orbis li-
 tus transgressas maria. eudem nocte muros urbis isti-
 us corruisse. Ascendit domos & dibon ad excelsū
 in planctu sup nabo & sup medaba moab ululauit.
 emolestū tibi sit quod phistone uam gradior. ut enī hoc
 facerem ipse uoluiti. Subauditur autē domi regia & urbs
 dibon ad idola quę in ediculis positas. ascendit sup nabo &
 sup medaba nobile ciuitates. ululauit in uersa puincia.
 In nabo enī erat charnos idoli consecratū quod alio nome-
 nomine appellatur beel phogor. In iunctis captiuis eius
 caluitū omnis barbara dicitur. Apud antiquos barbe captiuisq;

xas.

rasura. luctus indicium fuit. phet ergo magnitudo mero
 ris ostenditur. Hieremia contra moab eadē condaman
 te. omne caput caluitū & omnis bāba radetur. & in
 cunctis manib; conligatio & sup omne dorsum alicuius
 11 Intriuis eius accincti sacco sup tecta ei omnis ululat
 12 Descendit in fluxū. Non erunt priuatae lacrimae. publi
 cū luctū. publica lamenta resonabūt. Nec matrone. nec
 uirgines. nec & uis pauerū. nec fracti senū gressus
 tenebuntur domib; pudore & inbecillitate extrema
 13 captiuitas nesciet. Clamabit esebon. & eleale.
 Nomina ciuitatū moabitarū puincie. quarū esebon
 urbs fuit quondā regis amorreorū. De qua uide hie
 remias. Ignis egressus ē de esebon. & flāma de medio
 seon. Inceptat autē esebon. cogitatio. & ideo ad ludens
 ad nom hieremias contra. esebon ait. Cogitauerunt mala
 14 Urbs iasa. audita ē uox eorū. Urbs iasa. mortuo mari in
 muna ubi est terminus puincie moabitarū. Hoc ergo iudi
 cat qd usq; ad extremos fines ululatus puincie pronabit
 Unde & hieremias ait. De dolore esebon. usq; eleale. &
 15 iā. dederunt uocē suā. Sup hoc expediti moab ululabunt
 16 anima ei ululabit sibi. Verbum hebraicū. eluse. pro
 quo aquila. Et WMOYC. id expeditos & exerētis
 meris. Sirmachus. accinctus interpretat est. Quidā pu
 tant n̄ uiros. sed nom urbis intellegi. que hodie appel
 lat elusa. & est in moabiticis partib; sita. Possunt autē & hoc
 dicere quod uniuersa pugnatorū fortitudo corruerit. &
 mutis fluxibus omnis terra resonarit. Si autē elusae.
 ut aquila uoluit exertis humeris intelleguntur. ille
 nob̄ sensus suggeritur. quod ad plangendū cuncti nuda
 17 uerint pectora. Cor meū ad moab clamabit.
 Prophecia loquit̄ dolentis affectu. uel quod hostes quoq;
 creatura sint di. in quos tot mala supueniant. uel
 qd tantis calamitatib; obprimendi ut oīa inimicis
 miserabiles fiant. Id ipsū hieremias. p̄ ea cor meū
 18 ad moab quasi triba resonabit. Uel et ei usq; ad segor

titulam concernente. De hac & in libris hebraicarum
 questionū diximus. & nunc breuiter adnotam quod ipsa
 sit quinta urbs post sodomā. & gomorrā. adamā. & sebo
 ur. que ad p̄ces loth parua seruata ē. Appellaturq; bata.
 ut absorta. tradentibus hebreis. qđ tertio terre motu
 prostrata sit. Ipsa ē que hodie s̄iro sermone uocatur.
 toaru. hebreo segor. utroq; pari uala. Possunt uicula
 concernente p̄fecta s̄ate accipere. Sicut enī tricesim
 unus in hominibus. ita in pecudib; ac uincis tertius robus
 t̄ssim est. Ueltes quoq; p̄terminis & robore intellegere.
 to quod segor in finib; moabitariū sita sit. Diuidens ab
 eis terrā philistin. Pascensū enī luth. plorans ascendit
 inflexū. & heremias pascensū luth. plorans ascendit
 inflexum. Intellegim; aū diuū esse itineris quod du
 cit ad asirios. & p̄ hoc captiuitatē significari. Et in uia
 oronaim. clamorē contritionis leuabunt. Rursum
 heremias. Uox clamoris. oronaim. uastitas & contritio
 magna. Longum est si uelim de singulis dicere. cum p̄
 spiciam sit turbū in moab. uel locoꝝ essenomina que
 deserunt transigrantes. Aquę enim nemrim de
 seruerunt. Hoc oppidū sup mare mortuū est salis
 aquis. & ob hoc ipsū sterilit. Siue aū adlusit ad nom.
 siue quod ante n̄ fuerit. post uastatē accidit. ut
 etiā aque in amaritudine uertorent. Quia aruit
 herba defecit germ̄ unof omnis uiterit. Non ut
 quidā putat uere p̄pter steriles. nemrim. aquas omnis herba
 exaruit. Sed p̄ m̄ & aphorā. scriptura loquitur. & est
 sensus. In uicinis moab aque nemrim. er̄ alse & amare.
 quomodo ibi nulla herba pululat. sic totā puinciam
 siccitas consequetur. id est segor. usq; ad oronaim. a finib;
 usq; ad fines. Id ipsū heremias. aq; nemrim. pessime er̄.
 cū magnitudine operis & iustitio eoz ad torrentē sa
 licū ducent eoz. Prosalicū in hebreo legim; arabim. quod
 possunt & arabes intellegi. & legi. orbim. id in illa finib;
 eoz sita. Cuius aplerisq; accole in monte horeb helig p̄
 buisse aborta dicuntur. Quod nom̄ p̄pter ambiguitatē

transfertur & in carbos. atq; occidentē locaq; campestris.
Est autē sensus. iuxta morbi magni erit uisitatio. Uisitatio hic. n̄ p̄ remedio. sed p̄ plaga accipe. Uisitabo inquit in uirgā iniquitates eorū & in uerberib; peccatorū eorū. Torren-
tem salicūm. babilonū accipe flumina. De quib; & dicitur
In salicib; in medio ei suspendim; organa n̄ra. Siue ualle
arabie p̄ quā p̄gitur ad assirios. Quō circūbit clamor
terminos moab. usq; ad gallim. ululatus ei. & usq; ad pute-
um helim. clamor eius. Eadē p̄po om̄a & hieremias scribit.
Sunt autē urbes & loca moabitāriū. inquit. s̄ clamor & ululatus
captiui populi describit. Quia aque dimon replēt; sin-
guine. Ubiprius erat luxuria p̄pter irriguos agros. &
fontes uirgatur emanantes. ibi p̄ multitudinē interfee-
tū riuū sanguinū fluent. P̄ponam sup; dibon. additamēta
ta his qui fugerunt de moab leonē & reliquius t̄re. Ne quis
scriptoris uitium putet. & errorem dum emendare uult
faciat. Una urbs. & p. m. & p. b. litera scribit. Et quibus
dimon. silentium inēptat. Dibon. fluens. Indico utroq;
nomine p̄p̄t latice; qui tacite fluant. Uisphodie in d̄s
ferentē. & dimon. & dibon. hoc oppidū dicit. Quod au-
tē. P̄ponā sup; dibon. additamēta & quēstione facere
uidebat. quidē s̄ sequenti uersiculo demonstrauit.
dicens. his qui fugerunt de moab leonē & reliquius t̄re.
Ut & iā qui fuga lapsi. abestus consumant. Quamquam
& p̄ m̄sa forā leonē regem hostiū possum; intellegere
ut potentia ei quasi rugitū nemo possit euadere.
Mittit agnū dominatorē de p̄ca deserti ad montē fi-
lesion. Quod interpretam; n̄ est historia sed p̄phētia.
Omnia autē p̄phētia enigmatib; inuoluntur. & p̄cisif
sententiis dum de alio loquitur. transit ad aliud. Na
si ordinē scripturā conseruā n̄ sit uaticiniū sed narra-
tio. & est sensus. O moab in quā deseruitur; est leo.
& de qua dereliquis quidē saluari poterunt. habet
solatiū. Egredietur de t̄re agnū immaculatus qui tollat
peccatū mundi. qui dominetur in orde t̄rarum de
petra deserta. hoc est deruch. qui mariti morte ui-

claua. de booz. genuit. obed. & de obed. iesse. & de iesse.
 dicit. & de dauid xpm. Montē autē filie non aud ipse
 urbem hiero solū inēptabimur. aut iuxta sacratam
 intelligentiā eccliam que sit in uirtutū culmine consti
 tuta. & erit sic auis fugiens. & pulli denudo auolantes.
 sic erit filie moab. intrans censu arnon. Redit ad ordinē
 que cepit. Cum posuero inquit his qui fugerint de
 moab & de reliquis terris. leonē seu uisumū que eoz artus
 eozq; efringat. tunc pauidi uolabunt. & omnes filie id
 uille & urbes. puenient moab intrans censu arnon. migra
 bunt. que sit emulū arnor eoz. & moabitary. trans censu
 aū e hinc ponens captiuitatem significat. In consiliū
 eozge conciliū. pone quasi noctem umbrā tūa uim erudie
 absconde fugientes & uagos. ne pda habitabit apud te
 p fugi mei. moab esto latibulū eoz a facie uastatoris.
 finitus enī est puluis consummatus est miser defectu
 qui conculebat eam. Amisero in hebraico legitur
 sōd. qd potest & uastator. intellegi. loquit aū ad moab ut
 consiliū salutis inueniat. & eimib; eozge gatis cogat salutare
 consiliū. Uis inquit saluus esse & di misericordiā pmereri.
 in clara luce & aperta fuga populi mei. Tu quasi flos &
 umbra esto. suscipe fugientes uagosq; ne pda. & hoc
 quare dixerit. statim infert. habitabunt apud te
 p fugi mei. uastata enī hierusalē & omni iudea. que
 consiliū ē moabitary. ad te populus mis. trans migrabit.
 nō igit latibulū eoz. ne & imeas impeū uastatoris. quia sic
 puluis cito transibit. & de populator uniuise tpe qui
 culcabat eū. & suis pedib; subiacebit a uia flante dis
 periet. Quidā locū hunc. male de uiti christo inēpre
 tant. ut putent scōs eo tempore ppe uiciniā urbis hiero
 solime ad arabas transcurōs. & nunc eis pēcipi ne pda
 fugientes ad se. Et pparabit in misericordia solū
 & sedebit sup illud in ueritate in tabnaculo dauid in
 dicans. & querens iudiciū & uelocitē reddens qd iustum
 debet locū istū inēpretant. fugato assirio regnauit
 iudee. Ezechias uir iustus & reuēbit solū ad sub

iecto sibi populo dī iudicans ueritate. Alud
xpo intellegunt. finito antixpo puluere & uastato
re sublato qui conculecabat uniuersam terram. Rex
xps aduenit & qui sedebit in tabernaculo dī. & in die
iudicii reddet cunctis propter suos. Nec est ulla
S dubitatio quin capitulum hoc de xpo uaticine sit.
Sed nos & in primo aduentu ipsum intellegere pos
sum. atq; in eadē tabernacula demonstrare. Quod in
omni terra moab edayū thirophēa surgentia xpi des
centē imperiū. Audiuim; supbiam moab supbus est
ualde supbia ei & arrogancia ei & indignatio ei plus
qua fortitudo ei. Idcirco ululabit moab. ad moab um
uersus ululabit his qui leuant sup muros. cœli late
ris loquimur plagas ei. Quis sum ad presentia redit &
supbie arguit moab. qd multo plus datus sit qua
eius fortitudo posebat. & pp̄ hanc supbia ululatu
rus moab ad moab. id populus ad urbē. uel mē &ropolis
ad uincia & cuncta ululatio trā resonabit sup muros
cœli lateris. De quib; & hieremias ait. Ideo sup moab
euulabo & ad moab uniuersa clamabo ad uiros & uir
fictilis lamentantes. phœcaū & potentia pristina fe
licitatis. & plagas repentine subuersionis ostendit.
Quo sub urbana esebon. desertas. & uinea sabama.
Inter esebon. & sabama. uix quingenti passus sunt.
& p̄ mē & phœcam uinee omnis uincie significat uasta
tatem. Domini gentium exciderunt flagella eius.
Seruat translationem quā ceperat ostendens reges gen
tium qui uastauerat moab. om̄ sui culos castellaq; popu
latores usq; ad uazer puenierunt errauerunt in deserto
ppagine ei relictę sunt. transierunt mare flagella. &
ppagines populi fugituosq; ei intellege. & transi
tum maris captiuitate in babilone de qua postea lectu
ri sumus. Onus deserti maris. Sup hoc plorabo in fle
tu uazer uinea sabama. inebriabo te lacrima mea
esebon. & teale. Uox plangentis pphete & magnitu
dine contestantis flentisq; uinea uazer & sabama.

Desebon. & teate. Urbs quondā ualidissimas assirio
 putante succinas. Quō sup uindemiā tuā. & sup messe 55
 tuā uox calcantiū inruit. Calcatores uuas & uinde 55
 me lēctiā congregantes hostiū exercitus intellego.
 & quod in ipso lēctis tempore captiuitatis tempus ad
 uenerit. & auferetur lēctia & exultatio de carne 55
 lo. **LAIOUMA.** scripturas ū quipholomaidi inimicē
 qd temp carmelum montem optimū atq; nemorosum.
 qui p b lomaidi inimicē. & in quo orauit helias ferti
 litati & habundantie comparat. ac p hoc significat
 omnem lēctiā & fertilitatem de ubetrimis quondā urbis
 auferendam. & in uineis nē exultabit neq; iubilabit. 55
 sub auditor. prior uindemiator. id colony moabitidis 55
 p uincie. Demq; statī subicit. Uiniū in torculari nē cal 55
 cabit qui calare consueuerat uocē calcantiū abstulit. 55
 nequaquā in uindemia lēctus uindemiator celestina can
 tabit. sed hostilis ubiq; uastitas & cunctoy orietur clamor.
 Sup hoc uenter mī ad moab quasi cithara sonabit & uis
 cetera mea admirū cōti lateris. Nequis putare & planc
 tum pphete exultationis iudiciū. p quā inimicos populi
 istius gaudere & eē captiuos. ex affectū & ex uino cordis do
 lore potentissimā quondā urbe subrita lugere sedicit.
 Terit cum apparuerit quod laborauit moab sup ex 55
 celsis suis ingreche & ad seīs suis ut obsecrē & cōuale 55
 bit. Ultima miseria ē nec in his quos semp uenerata
 sint habere subsidū. Deserta inquit uisibus tuis
 & cunctis ppugnatorib; ut festis pges ad idola delubru
 ueneraberis. & nec nullis reperies auxiliū quib; uas
 titas tecū cōmunis adueniet. Hoc uerbū quod lo 55
 cutus est dñs ad moab extunc. Ex quo putas tēpore. 55
 uidelicet ex eo quo creatus est moab. & dñs ait.
 Moabite & ammanite. nū intrabit eccl' vñ di. Si uetunc
 partiquo tēpōr intellegam. Quod olim diuina sen
 tentia ista decreta sint. Non quo p'sentia di causā
 uastitatis di maiestate p'nota sit. & nunc loqui
 tur est dñs dicens. In tribus annis quasi anni mer

ad hanc suu

tate. Alu
 uere & iust
 m'ram. Rex
 uat. gēndē
 let est ulla
 p'nciur.
 legere p'p
 re. Quod in
 itaxp' des
 ab sup iust
 natio ei p'us
 . ad moab un
 . cōti late
 tra reat el
 atus sit qua
 p'ba ululatu
 id m' p'p'ol
 ite sup m'p'of
 deo sup moab
 ur' h'uz
 istone fca
 p'endit.
 abama.
 passus sunt.
 nificat uasti
 ella eius.
 ens reges gen
 itell' p'p'u
 uit u' d'ero
 flagella. &
 . & cōsi
 ua postea lectu
 p'orabo m'fē
 rima mea
 le & magnitu
 y & abama

55 cennari auferetur gloria moab super omni popu
 55 lo multo & relinquetur paruus & modicus. nequa
 55 quam multus. Ppheta ista ut sup dixim mortuo
 achaz. contra moabitaf dirigitur. regnante ezechia
 sub quo .x. trib. assirioy. rege assirioy. in cap
 tuitate ducte s. Itaq sic mercennarius solis expec
 tat accubitu. & dieb ac noctib sine operis p̄stolatur.
 ut statutā mercede accipiat. sic post tres annos &
 moab assirio ueniente deletur. & uix pauci relin
 quent intra. qui subrutaf habitent ciuitates. & de
 fertos agros exerceant. potest & debabz loniacap
 tuitate predicta quod post captā hierusalē & transi
 tū annoz triū meab. achuldeis uastanda sit. Sive qd
 intrū annoz spacio eis danda sit requies.

D **N** **A** **S** **D** **A** **M** **A** **S** **O** **I**. **E** **C** **E** **D** **A** **M** **A** **S** **E** **U** **S** **D** **E** **S** **I** **N** **E**
 esse ciuitas. & erit sic ceruus lapidū in ruina dere
 55 lictē ciuitates. arder. gregib erunt. & requiescent
 55 ibi & non erit qui ex tēreat. & cessabit adiutorū ab
 55 effraim. & regnū ad amasco. & relique s̄rie sic gloria
 55 filioy isrl erunt dicit dñs exercitū. Post babylone
 & philisteos. & moab ad amasco. id aram. sermo conū
 titur. que & ipsa ^{Galij} arella quondā ciuitas fuit. & in om
 nis s̄ria tenuit principatū. Nectū florebat anti
 ota. & loadicia & apparnia. que s̄rbes post alexan
 dru & macedonū imperiū actas esse cognouimus.
 Quia igitur semp .x. trib contra iuda prebebat auxi
 liū. ut regū & p̄ualippomenon narrat historia.
 & iā ipsis uastatē ab assirioy ad p̄p̄quare signifi
 cat. dicente rege assirioy. Cept arabia & damascū &
 samaria sic ergo illas cepit & uniuersa regna. capta
 & tē. In regū uoluntine legim. Ascendit rex assirio
 damascū & cepit eā & transtulit in c̄renen. raasin
 quoq; uic fecit. quierat rex damasci. que omā ezechia
 hierosolimus regnante p̄p̄ssa est. Ecce inquit da
 mascus desinet esse ciuitas. Jam uicina captiuitas est
 Jam assirioy suū mouit exercitū. & erit sic aceruus

Lapidū inruina ut tantum modo par & inq̄ ac pristine
 potentie uestigia inruinā rū magnitudine demonstrant.
 Crederet cuitates. ardet. gregib erunt. ardet mirice
 interpretat. que pprie d̄ bor insolitudine & falsa humo
 nascit. & hoc uastitas demonstratur. Requiescenti
 sub auditur greges. & n̄ erit qui ex terreat. tanta enī
 erit solitudo. ut nec insidiator timendus sit. & cessabit
 adiutorū abessam. Nequaquā x. trib̄ in illa cōtraudā
 habebit auxiliū. & regnū adamas. **ΑΠΟΚΟΙΝΟΥ**. sub
 auditur. cessabit. Quando autē dicit cessare regnā m̄ ege
 quiescere non p̄p̄uā significat uastitate. sed auferē in
 presens potentiam. p̄quā in omni ante regnabat.
 Crederetque syrie sic gloria filioꝝ iust̄ erunt. Quo modo
 inquit x. trib̄ assirio populante d̄ d̄ ē s̄. & omnis gloria
 eorū in captiuitate ducta est. sic pauci qui in damasco rese
 derunt imitabunt. & habebit gloriā gentis syrie. Gloriā
 syriā. dictā accipe pignominia. hoc autē totū f̄ q̄ quia
 d̄ n̄ locutus. cuius uerba in uita eē n̄ possunt. Quidā hanc
 prophetiam eandē putant esse quā hieremia legit. Dis
 soluta ē damascus uersa in fugam. tremor adprehendit
 eam. angustia & dolores tenuerē eā quasi parturientem.
 iterū succendā ignē in muro damasci & deuorabit moenia
 uenadab. Sed sciendū qd̄ ab hieremia babilonia captiui
 tas damascene urbis describit. id̄ paucorū quos assirioꝝ
 rex reliquerat in ea. Esaias autē uicinā ab assirioꝝ
 captiuitate nuntiat. alii estimant de romana captiui
 tate p̄dici quando & iudeoꝝ captus est populus & da
 mascus cui imperabat arda. simile sustinuit serui
 tute. ut cunctū que sup̄ ea scripta sunt ad x̄pi temp;
 & ad apostolorū misteria transferant. Et erit
 inche illa ad tenuabit gloriā iacob & pingues car
 nes ei emarcescent. Quando inquit damascus capta fue
 rit. & ciuitas esse desierit. & talis eā gloriā corona
 uerit qualis coronauit & iust̄ id̄ x. trib̄. Tunc omne
 p̄sidiū & pinguis carne & refugium emarcesce
 iacob. Nequaquā enī habebit quib̄ uicis uaste & hie

sup̄ omni pop
 modicus. neq̄
 hanc mortuo
 regnante ezechu
 assirioꝝ incip
 urus solis expe
 r̄ p̄tolatur.
 r̄ annos &
 x̄ pauci relin
 ciuitates. eadē
 ab̄ loma cap
 uale & transi
 sit. Sine qd̄
 ues.
Seus Desinet
 in ruina d̄ e
 & requiescent
 adiutorū ab
 syrie sic gloria
 ost̄ babilone
 sermo conū
 fuit. & nom
 orebant ant
 post alexan
 zhoumus.
 rebat auxi
 historia
 uare signifi
 & damasci &
 regna capta
 h̄ rex assirioꝝ
 enen. ra asin
 p̄uomū ezechu
 ce inquit da
 a captiuitate
 rit sic uerū

55

57

55

55

rusale. Legim qd supra ascendente rasiin rex sirie &
facez filius romelis rexist in hierusale ad plianchun
contraea. nuntiatum q sit domus dauid. requieuit sirie
sup effraim. De quib. ppha loquitur ad achaz.

Nolite timere & cor tuum ne formide ad uob; caudis ti
tionu fumigantiu hoj in ira furoris rasiin & sirie
& filii romelis. eo qd consiliu inierit contrate sirie
55 pessime effraim & filius romelis. Et erit sicut
55 congregans in messe qd restiterit & brachiu ei spicas le
55 get. & sic querens spicas in ualle rasiin & relinqua
55 in eo sic racem & sic excussio oleae tuar aut triu oliuar
55 in summitate rami. siue quattuor aut quinq; in acumib;
55 ei fructus ei die dñs dñs isrl. Qui p sentē damasci uastate
sub romano intellegunt regno. hec de apostolis significa
ta cēdunt. quod quomodo pauca spice & oliue remane
re soleant in agro uel in arbore. sic relique saluent in isrl

Maxime quia sequat. In die illa inclinabitur homo ad
factore suu & oculi ei ad sem isrl respicient. id ad xpm
uas oliuar. & tres. & iiii. & v. quattuor decim apostolos in
tptantes. id xii. qui electis. & tertiu decimu iacob. qui
appellatur fr dñi. pauluq; apostolu uas electionis.
qui uero assirioz tēporib; putant compleā que dicitur sint
hoc uolunt intellegi qd sub assiria captiuitate damas
cus n̄ sit omnino delea. sed translatus quibda in irrenen
alia pars cultoz tēre dimissa sit. que & ipsa postea habi
lo nio uastate delea est. donec sub macedonib; & ptole
"meis. r̄ ib; suis instaurare. & in aduentu xpi esse quidem
ciuitas. sed in uita penitentie quantē ante fuerat.

& est sensus. Tam pauca remanebt in damasco. quā solent
p messores pauca remanere spice quas in ualle rasiin
lucissima & potentissima solent pauperes legere. In
olea pauca oliuar que diligentia legentis euaserunt.
55 In die illa. inclinabitur homo ad factore suu. & oculi ei
55 ad sem isrl respicient. & n̄ inclinabit ad altaria que fecer
55 manū ei. & que operatus digiti illius & n̄ respicient lucos &
detubri. hoc xpi tēporib; putant esse cōplēu quando

destructo regno damasci p[ro]p[ri]um saluatoris successit im-
 perii & idolatrię error est immutatus. pia quide[m] uolun-
 tas in p[ro]p[ri]um sed in seruans ordine[m] historie. Nos au[tem] dicem[us]
 q[uo]d sub i[mp]a[tor]e damascio. & x. tribub[us] ductis in assirios. residui
 tribu[m] qui erant ex isrl[em] ad ezechie[m] litteras comisi sunt ad
 cultu[m] di[um] & ad te[m]plu[m] hierosolima[m] uenerint sic paraly[ti] p[er]
 comenon narrat historia. De qua ergo damasco conuenit
 homines ad factore[m] suu[m]. id est d[omi]n[u]m q[ui] eos creauit. & oculi
 eor[um] nequaqua[m] idola que fecerunt in b[er]hel. & indan. sed
 d[omi]n[u]m respicient concen[n]entes delubra & altaria que operatis
 digiti eor[um]. Indie illa erunt ciuitates fortitudinis ei[us] 55
 derelictę sic iuxta & seges que derelictę s[un]t a facie 55
 filio[rum] isrl[em] & erit deserta. Hoc n[on] loquitur contra da- 55
 mascum. sed contra x. trib[us] que uocabunt[ur] isrl[em]. Ut quo-
 modo ad aduentu[m] ex egypto populi di[um] om[n]es gentes que
 incolebant t[er]ram re p[er]missionis subito pauore concerrite
 iuxta dimiserunt aceruosq[ue] frug[um] & media opera salu-
 tem pedib[us] regrentes. sic & t[er]ra isrl[em] multo t[em]pore deso-
 lata p[er]maneat. Unde miror pyxatris & iaceruis frug[um]
 uoluisse aquila[m] in p[ro]p[ri]ari. testa[m] & om[n]i[um]. Summachus
 filia[m] & amor. Lxx. amorreos. & leueos. Solum theodotio.
 nebraicu[m] u[er]bum posuit ar[istote]lem. q[uo]d apud eos emda-
 turus legitur. hores. & om[n]i[um]. ut uomeres & aceruis sege[m].
 tua oblitę di[um] saluatoris tui & fortis adiutoris tui n[on] 55
 es recordata. Istam inquit p[ro]p[ri]etate[m] o[mn]i[um] isrl[em] quę derelin- 55
 quisti d[omi]n[u]s saluatore[m] tuu[m] quito liberau[er]unt ex egypto. qui 55
 tibi gentes subiecit inimicas. & adiutoris tui non es recordata 55
 p[ro]p[ri]etate[m] plantab[is] plantatione[m] fidele[m] & germ[en] alienu[m] seminabis. 55
 Hoc pressus & cu[m] hyronia legendu[m]. quia inquit oblitę di[um]
 saluatoris tui. & fortis adiutoris tui n[on] es recordata. Nun-
 quid circo plantare debetis plantatione[m] fidele[m]. & n[on] potius alie-
 nu[m] seminare germ[en] q[uo]d hostis eripiat. t[er]te sic. filios meos
 quę depopuli mei stirpe generatis. ideo fundasti t[er]ra[m] ut
 eos alienos & pessimos facias. Idie plantationis tue labrusca 55
 & mane sem[en] tuu[m] florebit oblita e[st] messis indie hereditatis 55
 & dolebit graui[us]. Nos inquit operu[m] tuor[um] fructus capies.

Uitas tua foreth. degenerauit in labruscam. sementium spe
 pmitte in germine. sed cum maturitas uenerit ab alio demer
 tur. Et nunc dolebis graue. quia desperata & pene in ten
 ta perdidisti. Uae multitudini populorum multorum ut multitudi
 ni maris sonantis. & cum multus turbarum sic sonitus aquarum
 multarum sonabit populi sic sonitus aquarum in undantium. & in
 crepabit eum & fugiet percul. & rapietur sic puluis montium a facie
 uenti. & sic turbo coram tempestate in tempore uespere & ecce
 turbatio in matutino & non subsistet. hec est pars eorum quibus
 tauerunt nos. & sortis diripientium nos. Quis superiorum damasci capti
 uitate romanis inlata estimant. & hoc quod scriptum est.
 Inclinet homo ad factorem suum & oculi eius ad seminum respici
 ent. Ad christi & ad apostolorum tempora referunt. Nec nullum
 quod sequitur. pluitab plantatione fideles & gerunt alienum semi
 nam in die plantationis tue labrusca & cetera. De infidelitate
 sentiunt iudeorum. & hoc capitulum quod nunc proponimus. super & mu
 cis interpretantur qui sequuntur eadem. Illudque quod sequitur incre
 pabit eum & fugiet percul. De diabolo accipiunt & populo sic in
 plantatione iustitiae persequuntur & demonum demonstrantes.
 Nos autem egypti ordinem sequemur. & historica fundamenta histori
 co culmine pregemus. Ut inquit uniuersis gentibus que militaue
 runt contra populum meum quare tantus in perditus fuit ut
 maris fluctibus equauit sit. sed cum uenerint se uentem
 & inundauerint terram meam. Tunc princeps eorum sennache
 rib ab eo fugiet & increpatus. & sic puluis uento raptus
 dissipabit & turbo in sublime uoluit tempestate. Sic ille ad
 propinquabit quidem hierusalem obsidens eam. sed percutietur ab an
 gelo. Ueniam mane & delictum potentis sue uidebit exerci
 tum. & hec erit pars eorum qui iustauerunt nos. Hoc propheta lo
 quitur. t. ex persona populi. t. seipsum uingens genti suae. postea
 legitur. Egressus est angelus domini & percussit in castris assyriorum
 centum octoginta quinque milia. & surrexerunt mane & ecce omnia
 cadauera mortuorum. & egressus est & abiit & reuersus est
 sennacherib rex assyriorum. & habitauit in minue.
 Uae tibi cymbalo alarum que est trans flumina & thiope.
 Verbum hebraicum. set set. quod simmachus sonitum. Thodotum

auctant p̄tatis. & nos incymbalum uertim. Aquila bis umbra
 transtulit. Sed sciendū qđ umbra sel. dicit. hic autē sillaba ipsa ge
 minatur. ex quo possim dicitū intellegere. Uae t̄re que in umbra
 alarū suarū pollicetur auxilium. & cū scriptura dicit. Qui habitat
 in aduitorio altissimi in protectione dī celi cōmorabitur. Pro quo in
 hebreo scriptū est. In umbra omnipotentis cōmorabitur. Ipsa
 dī similitudinē habere iactans & in periculis constituta alius sus
 fugia permittat. Significat autē cesiueno. egypti ciuitate. que
 nunc alexandria dicit. siue egyptū in qua semp̄ hierusalē. quasi
 in qua s̄tam. arundine inuisa est. que constricta manu perforat
 incumbentis. & est hic ordo pulcherrimū ut quo modo in priori
 uisione sermo p̄pheticus damasio mirabat. qđ x. trib nulli ha
 buerunt auxiliū misericordia dñi n̄rogantes. sic & iā nunc
 egypto uastitas p̄dicat. ob cuius auxiliū dī neglecta sit
 inuocatio. Ipsa est enī t̄ra que ē trans flumina & thropie
 id est trans riuos nile fluminis que de thropia in egyptū fluere
 nemo dubitat. Potest egyptus alarū cymbalū dici. p̄p̄
 ue locitate frugū. Uelox quippe & concitus auuū uolatus red
 dit cymbalū sonitū. Quidā ex eo qđ sequit̄. qui mittit in ma
 ri legatos & in uasis p̄p̄ri sup̄ aquas. romanorū regnū in
 tellegunt. & omnē historiam refer̄ ad uespassionē & t̄ra
 tempora sub quib̄ hierosolima subūsa ē. sed hoc fidei n̄re
 n̄ conuenit. ut non & dñs regno romano quā re uap̄i gentē
 subūterit. & rursū in montem sion dicat munera deferenda
 in forte & hec sp̄italit̄ inecta accipim̄. Qui mittit in mari
 legatos. & in uasis p̄p̄ri sup̄ aquas. hec angeli uolocōs ad
 gentē conuulsam & dilaceratam ad populū t̄ribilē post
 qđ n̄ est aliis gentē expectantē. expectantē. & conculia
 tā cuius diripuer̄ flumina. t̄ra eius apud hebreos & egypt
 tos. & egyptus & egypti uno uocabulo nuncupatur.
 mesraim. hoc dicitū sit. ne quis in uerbo hereat cū genere
 feminino masculinū inuenerit. id p̄t̄ra hominem. quia
 & nunc dicit̄ qui mittit in mari legatos. hoc est ipsa mesraim
 ipse egyptus. eo qđ de alexandria que tunc uocabatur no
 mine uocabat̄. Legati missi s̄nt hierosolima. & in uasis p̄p̄ri
 id est epistolis siue nauib̄ suū illis auxilium p̄mittentes dixerunt

scem. sementi
 erant ab alio deno
 erata experientia
 multox. ut multox
 sic sonitus aquarum
 i inundantia. & in
 mulis montū asac
 ore uespere & ceter
 est pars eorum quos
 rorē damasi capta
 qđ scriptū est.
 ad s̄m ist̄ respici
 erunt. Nec illud
 ger̄ in alienū sem
 era. De infidelitate
 p̄posuit. sup̄ s̄m
 dī qđ sequit̄ in re
 ut p̄p̄dica ut
 in demonstrantes.
 fundam̄ta histori
 trib̄ que militaue
 apud fuit ut
 rone se uenies
 eps carū sennade
 into rapam̄
 st̄tae. Sic ille ad
 sed p̄p̄uatur alu
 sic uidebit̄ ex p̄
 hoc p̄p̄h̄a lo
 genti sup̄. postea
 t̄rastris ass̄mox
 mane & ceteris
 ut & ceteris est
 t̄rastris.
 una thropie.
 m̄tum. thodan

//
 //

te uelocitē ad iudeos gentē conuulsā & affrictos impugnatione
laceratā ad populū quondā tribulō quidē utebat imperio ad
cuius potentiam nullus alius comparandus est ad gentē que di
semp expectabat auxiliū & nihilominus ab hominib; cūlcatu
cuius tram flumina. id dūsi reges de populati s. aliaū pu
tant qd apostropha dirigat & sic sensus odī qui mittis in ma
re scilicet istius pphēas & quasi per epistolā nauigantes populū cō
monens tuis imperas nuntius. hē uelocitē ad gentē laceratā
atq; conuulsam ad populū robustissimū qui omnib; quon
dā in arcu tu gentibus troni fuit qui semp di expectabat
auxiliū & peccatorū magnitudine qd sperat n̄ mensur acci
pere cuius dūsi sarū gentiū reges uastauere tram & cetera
que sequunt. eusebius cesariensis hystoricā int̄p̄tationem
titulo remittens dūsi sensib; euagat. cuius cum libros
legere aliud multo repperi quā iudice p̄mittēbat. ubi cūq;
enī eū hystoria defecerit. transiit ad allegoriā & ita sepa
rata cōt̄at ut miser eū noua sermonis fabrica uiuunt
corpus lapidem ferrūq; cūingere. hoc breuit̄ admonui
quis nos p̄tē ex illius fontib; mutuasse que dicim̄ nā & in p̄sen
ti capitulo aduersum iudeos & hierosolimam diē pphēiam
dirigi qd̄ in principio fidei xp̄iane ad totas gentes eptas mi
serit nos suscipere t̄c passionē xp̄i & misericordis que ad aduopi
am & occidentālē plagā totūq; orbē huius blasphemie dis
seminatione compleuerit. Om̄s habitatores orbis qui mo
ramini in t̄ra cū eleuatū fuerit signū in montib; uidebitis
& clangorē tube iudicis cuncte inquit gentes percūtū
quando meā iussione quasi signū in montib; eleuatū merūq;
imperū quasi clangorē tube sublimē resonantis audie
ritis. tunc uidebitis quid p̄ceperī. Quia hec diē dñs ad
me. quiescā & considerabo in loco meo. quidē dñs locatus
ad pphēā hoc quod sequit̄ donec ueniant que p̄cepi in mea
sede. quiescā ut uideri putant in t̄plo ut nos in celestibus
& considerabo inquit qui serū finis adueniat. Sic meridi
na lux clara est & sic hubes rotis iudicē messis. Sic in toto
die nihil est clarus meridie quando sol de medio celo ra
tilat & omne orbē parit̄ uilustrat sic in t̄tu & calore

iiii. P. llliii.

torrente quando nudus messor excoquitur & operis magnitudine
 anhelat & pbat gratissima est roris temperies. Sic aures sti
 pulas matutinus unior scabiles faciat. ita meus sermo que
 considerabo in loco meo cunctis in me credentibus gratius adue
 nis. Ante messem enim totus effloruit & in maturata perfectio
 germinavit & pcedent ramosculi et falces; & quederelicta
 fuerint exuient & relinquent simul auro montium & bestis
 & fere. & estate ppeuaerunt sup eam uolucres & omnes bestie
 & fere sup illum hiemate quia demeridie dixerat & nubero
 ris mestate ac messe pmisserat & ab agri cultura translatio
 nem superat. seruat eam in reliqui ut describens egypti rursu
 & populi ei uastitate. & cadauera p uuisam puincia que auo
 uorib; deuoranda sint. quomodo ante maturitate seges
 eripientes cito pereunt. & ante quam perfectio temporis ueni
 at germinantes in uiculis falcibus pcedent. & cuncte p
 uagines nudabunt. Ac ne putares eum de uinea dicere & non
 de hominibus ueritatem & phora in historia ueritate. & relin
 quentur inquit simul auro; montium & bestis & fere. Aues
 enim & bestie nabsibus arbor ramos sed cadauera defant.
 legam plenius in ezednel ubi pphat contra pharaone &
 contra egyptum. & hec omnia aptissime scripta repperiem
 quodq; dicit estate ppeua er rursu uolucres & omnes bestie sup
 illum hiemate. aut uere in fere signis multitudine. aut
 eandem translatione demonstrat qd acunctis gentibus uastan
 tibus. in tempore illo deferetur in uis dno exercituum a populo
 diuiso & dilacerato a populo terribili post quo n fuit alius gen
 te expectante. expectante & conculcata cuius diripuer flum
 u tra eius ad locum nominis dno exercituum monte sion post
 egypti uastate & delatione ei imperium nequaquam ists in um
 p illius uanitate confidat sed reuertetur ad dnm & suam mune
 ra defe. & ad monte sion. id est in templu ei illu solu rogans
 uis ueru & eternuq; psidiu. hoc est au sub zorobabel & hesu &
 fra ac ne emia factu intellegim. lxx. p eo qd nos dixerunt ex
 ctante. & in hebraico scriptu est. sperantem sperantem. eon
 rario in p rati sunt n sperantem ANASTICTON. & ob hanc
 uiam deder occasione e sebo & hoc de gentibus magis que nec

spem habeant. nec testamētū dī nec pphēas intellegendū puta
uerunt quā de iudeis qđ ab ipis postea ecclē que in specula con
stituta est dona mittenda sint & offerenda uultone spūales.
ONIS AEGYPTI ECCE DŪS ASCENDIT SUP NUBE
leuē & ingredietur aegyptū & nouebunt simulacra egypti
a facie ei & cor egypti tabescat in medio ei. Moris est scriptura
rū obscuris manifesta subnectere. & qđ prius sub enigmatib;
dixerunt apta uoce pferre. unde & in p̄senti loco qui contra
egyptū fuerat cōminatus. Ue t̄re obumbranti alis que est
trans fluminē & hiopie & cetera que pphēacis sermo con
textuit. nunc manifestiorē facit intellegentiā & ad ipsam
cōminus egyptū loquit̄. quod nequaquā p̄ angelos sed ipse
dñs ueniat sup nubē leuē id uelocem & ingredietur egyptū
& om̄a idola egypti contremescant tabescatq; cor fortium
& hieremie uaticiniū complex̄. dīspdam simulacra & ces
sare faciam idola dememph. s. quidā totā hanc pphēiam
ad saluatoris tempora refer. quando ingressus est sup nubē
leuē id corpūs humanū qđ ex uirgine ad simperat nullo hu
mane cōmixtionis femine p̄grauatū siue qđ anube portatū
sit. idē corpore uirginali & ad ingressū ei om̄s demones con
tremuerūt tuncq; prima idolorū ruina fuerit p̄sentiam
dñi ferre n̄ sustinens. Et concurrere faciā egyptios
adūsus egyptios & pugnabat uir contra fratrem suum
& uir contra amicū suum ciuitas aduersus ciuitatē regnū
aduersus regnū. Ingresso egyptū dño & potentissimam
gentem sui potentia destruente. Erat prima uictor
dissidere aegyptios contra egyptios & adūsus se rebell
odio dūicare qđ temporib; assiriorū. & nabucho donosor
regy babilonis factū esse. manifestū alius sedentib; & al
is repugnantib;. qđ aū hęc de babilonia captiuitate p̄dicat
hieremias testis ē dicens. uicula elegans atq; formosa
egyptus stimulator ab aquilone ueniet ei & rursū. om̄s
sā ē filia egypti & tradita in manu populi aquilonis. hęc
chiel quoq; pari pphēis auctoritate consentiens. & cesare
uquit faciā multitudinē egypti in manu nabuchodonosor
regis babilonis & extendere eū sup t̄ram egypti & disip

egiptu in nationes. si uero ad tempora referunt saluatoris illud de
 euangelio sumam exempli. nolite putare quod ueni pacem mittere
 super terram. non ueni pacem mittere sed gladium. Ueni enim diuidere uirum
 aduersus proximum suum & filiam contra matrem suam. & uirum contra
 sororem suam & inimicos homines domestici eius. & uersu in alio
 loco. Erunt diuisi duo in tres. & tres in duo. quae contra filium.
 & matrem contra filiam. & uirum contra sororem. Et dicitur impetetur
 spiritus egypti in uisceribus eius & consilium ei precipitabit. & uisceribus
 gabit simulacra sua & diuinos. & phitones. & ariolos. Cum
 seditio orta fuerit in egipto siue babilonia seruire cupien-
 tium uigore colla submittere siue alius christo credentibus aliis re-
 pugnantibus distrumpetur & scindetur spiritus egypti non eadem cunctis
 uolentibus & omne consilium eorum redietur ad nihil. tunc ibi
 ad simulacra sua & diuinos & ariolos ac uates magicosq; edoctos
 uisceribus. in interrogabitur cur ista acciderint. Et tradit egiptum
 in manu domitorum crudelium & rex fortis dominabitur eorum
 ut dicitur exercituum. Duplicem intelligentiam sequimur
 uel dicitur de temporibus quando arabuchadonosus egiptus ex-
 pugnat est uel romani imperii quando antonio cleopatraq;
 superactis augustus imperator egiptum sub iugauit babilonios su-
 isse crudeles omnis scriptura testatur qui paruulis non peperce-
 runt & uisus eos uaculis uulnerarent. nec pregnantibus sine
 misericordiam. Romani autem regni fortissimi & danielis scriptu-
 ra testatur. Exponens quarta bestiam habentem dentes & un-
 gues ferreos. Et arescat aqua de mari. & fluuius desolabitur
 & siccabuntur & deficient flumina. attenuabuntur
 & siccabuntur riuus aggerum calami & uincus marcescat. nu-
 dabitur alueus riuus a fonte suo. & omnis semetipsum in rigua sic-
 catur arescat & non erit. Naturale est ut cum piram di-
 captiuitas uenerit indignatione eius pestilentia obsequat
 & aduersum eos qui offenderint dominum cuncta simul elementa
 deseruant. Unde scriptum est in alio propheta. & uolucres
 in aere deficere & pis in aquis ut omnia humano usui sub-
 trahant hoc dicimus si simplicitate siccitatem fluminis nuli
 & riuorum eius uoluerint accipere sin autem per meta quod pan-
 in flumino regnum & in riuus duces et intellegunt. & in uirum re-

59
 52
 55
 52
 55

intelligendi po-
 ruit in speculo
 la uicinis spiritalis
 DIT SUP NUB
 simulacra egipti
 oris est scriptura
 suberugmatio
 loco qui contra
 ta alius que est
 cius sermo con-
 tra & dicitur san-
 gelos sed uispe-
 datur egiptu
 q; cor fortium
 simulacra & dicit
 hanc prophetiam
 sus est sup nubi
 operat nullo hu-
 nube per tatus
 demones con-
 tinentiam
 a egiptus
 atrem suum
 uitate regnu
 uentis siman
 t prima uictoria
 ad usum se rebelli
 bucho domos for-
 ufferentia & ali
 uentate fidelitate
 atq; formosa
 & rursu. amfi
 aquilonis. in re
 meant. & dicitur
 u nabocho domos
 egipti & dicitur

X ē fluvius.

Et iunco & papiro cunctam egypti abundantia ut per eas res
opus egypti describantur quoy egyptus fertilissima est legavit
hiezechiel ubi rex pharao draco magri habitare describitur
in fluminibus & dicit mī filiū est & ego feci mem̄ ipsū. & au-
dit ponā frenū in maxillis tuis & ad glutinabo pisces flumi-
num tuoy in squamis tuis & extrahent te de medio fluminū
tuoy & unū si pisces tui squamis tuis adherēbt & piciant te
in deserto in aduentu autē xpi hęc om̄a. T P W T I K W C in
tellegendis iuxta illud qđ supra legim̄ desertū faciē dñs
mare egypti & rursū inmitte dñs manū suā sup flūm̄ egypti
ti uolentū & piciat eū in septē uallib̄ ita ut p̄ transeat
eū quis calciato pede quo silicē & omnis error egyptiay aqua
rū & artes malefice quib; subiectis populis includebant xpi
siccitē aduentu. qđq; dicit arese & aqua de mari. & historice
possunt accipere n̄ mare magnū significari sed lacū mare
boten. eo quod scriptura om̄s congregationes aquarū appellat
maria. possunt & in perbolice dicta. intellegi quoq; se-
quit̄. nudabitur allueis riuū a fonte suo describit quod &
riūis & font̄ crescant simul. & merebt piscatores & lu-
gebt om̄s mittentes in flūm̄ hamum & confundent̄ qui ope-
rant̄ lūm̄ placentes & tēxentes subtilia & erunt in rigua
ei flaccencia om̄s qui faciebant lacunas ad capiendos
pisces. & hoc dupliciter accipe qđ uastata egypto & tunc
ta puincia ariditate siccata mereuit piscatores & luge-
ant qui in flūm̄ mittebant hamum & qui operabant̄ retia
ac sagenas & tēxebant iunco diuersi generis uascula id est
principes & regu generis atq; rectores. & qđ in aduentu xpi
om̄s p̄ uersi generis atq; rectores piscatores qui contra aposto-
licam disciplinā capiebant homines in p̄dicione & stulta sapi-
entia tēxebant retia & sagenas quib; p̄ditos intrarent
confusi sunt. & nullus aut̄ rarus in egypti t̄ra ultra ca-
piatur hoc opere uidem̄ ex plēū eētārū tropea consur-
gunt & in omni egypto idola conruerunt. Stulti
principes. taneos. sapientes consiliariū phurao. deder̄
consiliū insipiens. quomodo dicitis pharaoni. filius sapi-
entium ego. filius regū antiquoy ubi s̄ nunc sapientes

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

tui adnuntient tibi & indicent quid cogitauerit dñs exerci 55
 tuum sup egyptū stulti facti s̄ principes taneos emarcuer 55
 principes mempheos deceper egyptū angulū populoz ei. 55
 Tani metropolim fuisse egypti & psalmista declarat qđ tibi mor
 tes multa signa fecerit que in exodo describuntur posuit in e
 gipto signa sua & prodigia in campo eos. nemphim quoq; magicis ar
 tib; deditā pristini usq; ad presens uestigia. erroris ostendunt
 & hoc breuitē indicatur qđ babylonia uastate ueniente omā ma
 goꝝ consilia & eoz quis futuꝝ scientiā pmittebant stultitiz
 & arguant & induentū xp̄i cuncta redigant in nihili n̄ inuenien
 tib; consiliū egypti uatib; quomodo dogma obprimant xp̄ianū.
ANGULUS aū scripturay est ut angulū p̄gno ponant eo quod
 populū contineat & quasi incota domo fortissimū sit unde
 & xps duoz populoz paries continens lapis dicit angularis qđq;
 intulit quomodo dicit pharaoni filius sapientū ego filius regū
 antiquoz significat qđ egypti heros & deos auctores sue gentis simu
 lant. oron. & sin. & osirim. & triphone. Dñs miscuit in medio ei 55
 sp̄m uertiginis & errare fecerunt egyptū in omni opere suo 55
 sicut errat ebrus & uomens & non erit egypto opus qđ faciat ea 55
 put & caudā incuruantē & refrenantē. Primū de interpra 55
 tione dicō & postea de his que scripta s̄ differētiā de sp̄u uerti
 ginis int̄ptari potest & sp̄ erroris. In eo quoq; quod transtu
 lum incuruantē & refrenantē possum dicere incuruū & lasci
 uentem ut intellegam senem & puerū. Nos aū ūbū hebrae
 cū agmon. dum celorit que scriptas ūtim; ambiguitate de
 cepti refrenantē dixim; qđ significantius aquila transtulit.
OTPHALONTA. id est qui nihil recte agit sed omne puerum
 ut puerū significat. est igitur sens. stultifactis principes
 taneos. & sapientes consiliari pharao dederunt consiliū
 insipiens. & emarcuer principes mempheos. & deceperunt
 egyptū angulū populoz. quia dñs miscuit eis sp̄m erroris atq;
 uertiginis ut ignorent quid loquantur. & errare faciant egypt
 tū. & sic hebraus & uomens egerit qđ ingesserat. & ubi sit
 nescit sed uac̄ mentis aliene. sic nullū habebit egyptus opus
 sue consiliū qđ aut caput habeat aut finē aut sensib; conueni
 at aut pueris quoꝝ alii p̄ nimia & aeternā desipiunt atq; delirant.

antia ut p̄
 lissima est leg
 tare describitur
 mem & p̄ti. & au
 nabo p̄sici flum
 onedo flumina
 t & p̄ciant
 Dicitur in
 r̄u facit dñs
 sup flum egypt
 ut p̄tinet
 egypti quia
 uidebant xp̄i
 ri. & historoz
 sed lacū mare
 quary appellat
 legi. quoz se
 scribit quod d
 iazoz & alu
 dent quoz pe
 runt in rigua
 deprendos
 r̄p̄to educe
 cores & luge
 rabant r̄la
 uascula id est
 raduentū xp̄i
 in antoz ap̄to
 ne & stultis s̄oz
 of int̄p̄tinent
 tra ultra ca
 p̄p̄ea consur
 it. Stulti
 pharao deder
 om. filius sapi
 tunc sapientes

Angulus

alij plasciuā & infantia ignorant qd agant. hoc autē siue viba
bilonia uastite. siue inaduentē xpi. & iuxta litterā & iuxta
spiritale intellegentiā recipere uolueris habebit cōsequentiā.
45 Indie illa erit egiptus quasi mulieres. & stupebit & timebit afa
45 cie commocionis manus dñi exercituum. quā ipso mouebit sup eā.
45 Et erit tēra iuda egipto infestuitatē. omnis qui illius fuerit re
45 cordat. pauebit a facie cōsilij dñi exercituum. qd ipse cogitauit
sup eā. Melius reor & a pprui errore reprehendere. quā dū
erubesceris in peritiā confiteri in errore persistere. in eo qd transiit.
& erit tēra iuda egipto infestuitatē. p festuitate in hebraico
legit. agga. qd in p̄tari potest & festuitas. unde & aggens
infestiuum uerac. & timor significantius aquila transiit.
TY PWCIN. cū aliquis pauidus & tremens circumfert oculos. & ad
uenientē formidat. Inuicē ergo si uoluerim in bonā partē accipe
re qd recordatio iude egipto sit gaudij. recte festuitas dicitur.
Si autē ut arbitror in timore p festuitate utitur. intellegam for
midinē uel pauorē. Quod cum nabochodonosor uenerit & omnis
uiroz fortia manū quasi mulierū fuerint dissolute. & a uocabulū
iude tēra sit egipto. Quia dū ei uult uiciduum p̄bere mala
tanta p̄pessit. de nostris tēporib nemo dubitat qd comparatio
ne xpianoz om̄i & hinc quasi mulieris sint infirmas habentes
sententias & quicqd dixerint uerū in stulticiā. dū stupeant
tanta gentis conuersionē. & uerent atq; intellegant manu dñi.
& quicūq; gentiliū nominis xpiani fuerit recordatus. Inbecillitate
45 idolatrie timore fatent. Indie illa erunt. v. ciuitates in tēra
45 egipti loquentes lingua chanaan. & iurantes p dñm exercituum. ci
45 uitas solis uocabit̄ una. p ciuitate solis. nescio qd uolentes. lxx.
in tēptatis asodoch. Quā quidā nroz urbē iusticie in tēptatur.
& dicitur errore. qd iuxta hebraicū. ares scriptū sit. tēra putat.
que alij litteris scribit. Melius ergo trasulit simmachus ciui
tas solis uocabitur una. Ares uerbū ambigū & tēra dicitur
& soleo qd utriq; areat & sicū sit. hunc locū n̄ intellegens om̄is
tēplū extrux̄ in egipto. in oppido. **ΗΛΙΩΠΟΛΙΣ.** lege uo
sephi historias. alia res. id est tēra pakoi. hoc est tēra urbem.
ostracinen intellegi uoluit. & ceteras iuxta rino aruram &
& cassiū ciuitates. quas usq; hodie in egipto lingua chanaan

tate hoc est sira loqui manifestū ē. & putant eucino. sira. atq;
 arabes anabochod. for in illā trā fuisse translato. Porro qui
 in aduentu xpi & romano imperio pphēiam disse. v. ciuitates. uel
 legē dñi que in alexandria primū in p̄tata est. uel ecclē ordines
 epōs. p̄bōs. diaconos fideles cathecuminos sentiunt. Aut certe
 spiritalē legē intelligentiā de qua & apostolus ait. Uolo. v. uerbis
 loqui in ecclē in sensu meo. quā x. milib. in lingua. & qd̄ una. v. ciui
 tati apellatur ciuitas solis. uidelicet iustitię in cuius pennis est
 sanctas. Indie illa erit altare dñi in medio terre egypti. & ti
 tulus iuxta t̄m̄nū eius dñi. eritq; in signū & in testimoniu dño ex
 eritū in trā egypti. Clamabit enī ad dñm a facie tribulantis. &
 mittet eis saluatore & p̄pugnatore qui liberet eos. & cognoscent dñs
 ab egypto. & cognoscent egypti dñm in die illa. & colent eū in hos
 tiis & munerib; & uota uouebit & soluent. Ab hoc loco usq; ad finē
 egypti uisionis siue ponderis. & uideri s̄m̄ dex̄ p̄i aduentu in
 tellegi uolunt. Sed illi uota sua differunt in futurū. nos quasi iam trans
 ita reseremus diem aut p̄temp̄ accipe. quāquā sub onia iosephus
 hec facta contendat. qui p̄fugus in egyptū cū turba plurima iudeorū
 edificauit tēplū & altare. & pphēiam xpi cūssa implere temeritate
 conatus ē. Ita aut̄ unū altare dicit. quomodo una fides & unū baptisimū
 & una ecclē. & titulus iuxta t̄m̄nū ei dñi. Haud dubiū quin euangelii
 & apostolorū scripta significet. Quomodo enī sup̄ iuxta tropologia
 intelligentiā. trā iuda egypto formidabilis siue solomnis uetus
 intellegitur testam̄tū. Sic & titulus uicini egypti. euangelicorū
 historia demonstrat. Deniq; ungit. & erit in signū & in testimo
 niū domine uidelicet passionis. Tunc hu qui crediderunt con
 currentib; egyptis contra egyptios. & p̄pugnantē uero contra
 fratres suā & ciuitate contra ciuitatē. Cam dimicant & temp;
 p̄secutionis in gruerit. inplorabūt dñi misericordiā. Statimq;
 saluator aduenit. ut ihs. hoc enī in lingua nr̄i sonat. & cognos
 cent dñs ab egyptis & cognoscent eū siue p̄secutores qui fuerint
 superati. siue credentes p̄senti auxilio liberati. & colent eū in hostiis
 & munerib;. uotaq; uouebit dño & soluent. Respondent iudei. lege
 p̄ceptū est. ut altare nr̄iat. nisi in loco uno quē elegerit dñs d̄s. &
 hostias tantū a sacerdotib; leuitici generis immolent. Ecce istas
 docet ap̄te qd̄ egypti cognoscent dñm & colant eū & hostias & muna

offerent & uota uouent atq; psoluant. si egypti sacerdotiu habent
implē & in illis pauli testimoniu dicentis translato implēur &
illis pauli testimoniu dicentis. translato sacerdotio necesse ē
ut & legis translacio fiat. **E**gyptus & dñs egyptū plaga. & Ma
nabit eā. & conuertentur ad dñm. & placabitur eis & sanabuntur.
Quē em diligit dñs corripit. castigat aut omnē filiū quē reu
pit. psecutio nā ad negationē credentiū sed ad pationē ptingit
& corona. **I**ndie illa erit uia de egypto in assyrios. & intro ab
assyrijs egyptū. & egyptus in assyrios. & seruient egypti assyrijs.
Ante aduentū xpi uia queq; gens suū habebat regē. & de alia ad
aliam nullus ire poterat nationē. In romano imperio uia fac
ta sunt omnia. doctus lector uolens reuoluat historias. & ab eu
frate usq; ad egyptū omnē in medio regionem assyrijs fu
isse agnoscat. Ergo quos uolens assyrios nunc nos cognos
camus syros. dicitur totū appellantes. Quod aut dicit. egypti
seruient syris. uel sic accipiendū qd romane legiones syro
instructe milite egyptū custodiunt. aut qd utriusq; gen
tis uicēse commercia sint & abundantia egypti syris suscipi
ant ciuitates. Sic e contrario palestine & pbenicis bonis
egypti inrigetur. Quidam nroꝝ male hec ad mille annos
referunt & in ore iudaico consummatione mundi futura p
nuntiant. quando uia xpi de assyris ueniens egyptum
& hiopiam q; possiderit. **I**ndie illa erit uia tertijs
egyptus & assyrio benedictio in medio tēꝝ eū bene
dix dñs ex exercitu dicens. Benedictus populus mī
egypti. & opus manuum mearū assyrio. hereditas mea
isrl. Nequaquā isrl uicē egyptum & assyriū medius
elidetur. Nunciantioꝝ & demetrius ad se uicē trahentib
regni. nunc ptolomeis possessionem ei sibi uindicantib.
Sed & uia sub romano a prophoe xpi imperio constituta erit
eius conditio. cuius & egyptus & assyriū & benedictio
in omni tēꝝ. quia ex sion exhibit lex. & uerbu dñi de me
rusale. Tunc dicit ad dño. benedictus populus mī egypti
quando nequaquā moise. sed xpo dño p uicē in sion homi
num milia solitudines repleuerunt. & pharaone submerso
dixerunt in deserto. Cantem dño gloriose enim magnifi

catus ē. equū & ascensore deiecit in mare. Tunc & opus
manuū dñi erit in assiriis. Hec enī uel maxime gen-
tes monachoz florent ex annib; egiptus & mesopota-
mia. & pari inter se p̄dicate contendunt. Hereditas au-
xpi isrl̄ ē. hoc est natiuitatis & crucis & resurrectionis.
ascensionisq; ei loci. atq; de toto orbe concurrēt.

Anno quo ingressus ē thartha in azotū cum misisset eū
sargon rex assiriōz. & pugnasset contra azotum & q̄
pussit eā. ut tempore illo locutus ē dñs in manu isaiē
filii amos dicens. Uade & solue fasciculū tuū de lumbis
tuis. & calciam̄ tua tolle de pedib; & fecit sic. uadens
nudus & disculciatus. Dixitq; dñs. Sic ambulauit ser-
uus m̄ isaias nudus & disculciatus. sic triū annoz signū
& portentiū erit sup egiptū & sup & thiopiā. sic mirauit
rex assiriōz captiuitatem egipti & transmigracionem
& thiopiē. luenū & senū nudam & disculciatam. dico per
tis natis; ignominia egipti. & tenebit & confundentur
ab & thiopia spe sua. & ab egipto gloria sua. & dices habi-
tator insule huius indie illa. Haec erat spes nra ad quos con-
fugim̄ in auxilium. ut liberare nos a facie regis assiriōz. & quo
modo effugere poterim̄ nos. Totā posuim̄ capituli huius
continentiā. ut p̄ partes singulas differam̄. Azotus que hebrai-
ce dicitur. es dicitur tur̄bis fuit potentissima palestine. De quinq;
urbib; hanc sargon rex assiriōz qui soproē nominab; appellatur.
missō duce exercitus sui cui nomen erat thartan cepit & tenuit.
Tō igit̄ tempore quo uicina ciuitas capta ē precipit̄ isaiē. ut
deposita sacca tunica. hic enī erat habitus p̄phēalis populi
delicta plangentis. & calciam̄ tuis epedib;. que lxx. galicas uo-
cant. Nudus & disculciatus incedere. triū p̄bens captiui-
tatis egiptiē & thiopiē. quae egiptus in adiutorio fuerant.
uod quomodo isaias nudus ambulare & feditate cernentib; nudis
urbib; demonstrare. ita omnis egiptus atq; & thiopia popu-
lante assiriō nude fi erent. & nihil omnino p̄ terra re-
manere. Nec hoc aliquis putet superiori felicitati que
egiptus repmittit̄ esse contrariū quia ibi post mala de

futura beatitudine predicatur. hic autē p̄sens narratur
captiuitas p̄quā delāo iſrl & damasco. & philistyn recta uia
prexerit egyptū. & yſos partē & thopasq; superauit. qđ ne
cui uideatur ambiguum ipsius isaie ponam̄ testimonium
Reusius autē rabsaces. inuenit regē assyriox p̄uante adūsus
lōmnū. Audierat enim quia p̄fectus ēē delachis. & audi
uit deluyacha rege & thopie dicentes. egressus ē ut pugna
contrate. Simulq; dycōn̄ obedientiā p̄phēax. qđ uis nob
lis tradunt enī hebrei isaiā socerū fuisse manasse fili ezech
ae regis iude. n̄ erubuerit nudus incedere. sed dī p̄ceptis
nihil honestius iudicans deposuerit saccum. quo abiecto
nudus fuerit. Unā prius habens tunicā. & ipsam ciliciā
qđ autē dicitur trium uinoy signū & portentū erit sup egypt
tum & sup & thopiam. hoc significat qđ tribus annis ab assy
rius egyptus uastanda sit & thopia. tunc inquit dicit ha
bitator insule huius hoc est iherusalem que uicinariū gent
um fluctibus tunditur. hęcine erat spes n̄ra & ad hos confugin
ut nobis p̄berent auxiliū. qui se de captiuitatis malo eruere
n̄ qui uerunt. Est igit̄ hic ordo p̄uante dī. & omne hominū ge
nus ineffabili iudicio dispensantis contra dī irā iſrl sperauit
indamasco. Diruat̄ ciuitas que aduersū illius uoluntatē un
is prestat auxiliū. iudas sperauit in egyptus. & egyptus destru
atur. Aegypti confisi s̄ in thopib; & thopes quoq; uincantur
ab assyrius. assyrii supbi erunt n̄ dī sed suarū uirum arbitrate
esse uictoriā. Et ipsi uincunt̄ ab abylonus. babilon eleuauit
contra d̄m caput. & ipsa amedis. p̄sisq; superat̄. Perse & medi
parte p̄canti s̄ populū dī. & aries seuissimū ad orientē & occi
dentem om̄s populos uentilauit. Ueniat hircus alexande
& conterat eū pedibus suis. & iste ultra modū erectus est
ueneno percat. regnūq; ei diuidatur in partes. & cū multo te
pore inter se consilium fuerit romano. uincente populetur
romani. ipse ferratis dentib; uingib; que s̄ay carnes. & ruen
to ore lacerauit. Excidatur lapis de monte sine manib; &
potentissimū primū regnū ac ferreū de in fragile & infir
mū in testay modum conterat.

QUINUS DE SERU MARIS: NISI IN CONSEQUENTIBUS

huius capituli legerem. babilon dilecta facta est mihi in miracu-
 lum. Et iterum cecidit cecidit babilon. & omnia sculptilia deorum
 eius contrita sunt in terra. Et supra. ascende etum. obside mede.
 habitare quod esset hoc pondus quod deserto mari inponitur. Per
 specuum ergo est quod deserto mari babilon appellatur. hic
 roma dicente ex persona di. & deserto mari fatiam eius. & sicabo
 terram illius. & erit babilon in tumulos arenarum; Mare autem
 propter multitudinem habitantium dicitur. Unde & sup. Aegypti mul-
 tudo mari comparata est. deserto faciet dominus mare egypti. Quod
 ut mede & perse pugnauerint contra babilonem & subuerterint
 eam. his supra dicta hieremia legim. Acurte sagittas. implete fare-
 ras. Suscitabit dominus spiritum regum medorum. & contra babilonem menserit
 et perdat eam. quo ultio domini est ultio templi sui super muros babilo-
 nis. Leuate signum. augete custodiam. eleuate custodes. prepara-
 te custodes. insidias. Quia cogitauit dominus & fecit quemcumque locu-
 tus est contra babilonem habitatores. & rursum. Leuate
 signum in terra. clangite bucina in gentibus scificate in gentibus; ad
 nunciate contra illam regibus arabe menna. & ascenez. nune-
 rate contra eam thapsar. ad duce equi quasi bruchum
 uoleati. Scificate contra eam gentes reges mede duces eius &
 omnes magistratus eius cum etiam. etiam potestatis est. & commoue-
 ritur terra & turbabitur quia euigilauit contra babilonem cogita-
 tio domini. ut ponat etiam babilonis desertam & inhabitabilem.
 sicut turbines ab africo ueniunt deserte uenit deserta horribili
 desio dura nuntiata est mihi. Uox babiloni populi timentis in-
 tuitu. Sive ipsius babilonis quod audiat medos & elanitas contra se
 exercitum preparare & uentre desolitudine. ponitque comparationis
 exemplum. Sicut uenit ab africo uento uehemens tempestas ene-
 ure consueuit. Ita in hanc asolitudine uastitas uenit deserta horribili.
 cuius nomen quidem audire possu. absque formidine uisio dura nuntiata
 est mihi. Quidem durius quam presentis captiuitas. Qui incredulus
 est. infideliter agit. & qui depopulator est uastat. potest in hebreo
 ta legi. Qui cedis. cede. & qui uastat uasta. Ut ad ipsum elam
 per comedum prophetae uaticinium dirigat. hortantis eum implere
 quod cepit in repidum ascendere. obsidere potentissimam ciuitatem.
 nam sic legitur ut transtulimus quasi de persona tertia dicatur.

sup. genos

ss

ss

ss

ss

Qui incredulus est infidelit̄ agit. & qui depopulator ē uastat.
Cum superiorib; copularidus ē. in quib; sibi babilon uisione dicitur
p̄dicat nunciatum. **Ascende** etiam obside mede. omne ge
mitū ei cessare feci. Ne a meas inge. o persa. comedite babilonis
multitudinē. ne illius p̄terita potentiam reformides. Omne
gemitū eius ac pondus quote ante premere consueuerat. cer
sare feci. Seu quod nullus iam iemat & doleat pressus potentia
babilonis. seu quod tantis malis oppressa sit ipsa babilon. uine gem
tu quidem liberū habeat. Propterea repleti sunt lumbi mei dolo
re. Angustia possedit me. sicut angustia parturientis. Corruens
audirem. conturbatus sū cū uiderem. Intrauit cor meū tenebre stu
pe fecerunt me babilon dilecta mea posita est mihi in miraculū
prophete ideo obscuri sunt. quia persone in his plurime commutan
tur. Ergo & nunc uox isaie inducitur plangentis babilonem spū
prophēali. quod tanta mala super eam futuri sint. ut ipse quiri
rat timore superatus nequeat in uerba prorūpere. uident tantū
multitudinis sanguinē fundi. & misericordie totus affectu. homi
nium de hominibus loquitur. Non minus doleat. quā mulier u
lulare in partu solet. Sed conturbatus & trepidus & interrum
ptus corruiens. caligantibus oculis nesciat quid loquatur. Pro eo autē
quod nos uerimus babilon dilecta mea. in hebreo legitur.
ne seph esci. & est ipsū uerbum. quod in principio babilonem or
ris posuit in super montem caligosum. Pro caligoso enim & tenebro
so seruatiōne ne seph. Proprie que hec urbs sic uocatur propter alti
tudinē & erectum usque ad celum superbiū uerticem. Pone men
ta contemplare in specula. comedentes & bibentes surgite prin
ces. arripite clipeum. Locus iste dupliciter accipitur. O mede
& elamite. quibus supra dixit. ascende aetam obside mede.
sumite cibum. futuro uos p̄ helio preparate. ne postquā dimica
tionis tempus aduenerit lassitudo uos retrahat. Cūq; comede
ritis & biberitis. surgite. arma arripite. babilonem debell
te. Quodq; ait. Contemplare in specula. hoc sensu legitur.
Diligenter que uentura sunt prospice. Potest & sic intellegi.
Obabilon para balchasar filio euil marodach. nepoti nabo ch
donosor. regi tuomensam atque conuiuū. & uide quid post er
bum eueniat. in quo scortis & concubinis inuasit dñi propinaba

principes quicum rege accumbitis. Medos autē persasque significat
 & dicitur sic dicitur regi arma corripite. Hoc plenus inda
 las uolumine discimus. Hec enim mihi dixit dñs; Vade ^{& pone} speculato
 & quodcumque uiderit adnuntiet. & uidit currum duorum equi
 um ascensorem asini & ascensorem cameli & contemplatus est diligen
 ter multo intutu. clamauitq. leo super speculam dñi ego sum. & sup
 ostodiam meam ego sū stans totis noctib^{us}. Ecce uenit iste ascensor
 bige equitum. & respondit & dixit. Cecidit cecidit babilon. &
 omnia sculptalia deorum eius contrita sunt inter ra. Tritura mea
 filie aree meae. Quā uidiu ad dño exercituum dō israel. adnun
 tium uobis. Causas reddidit superioris formidinis. quare angustia pos
 deriteu sic parturiente. & contruertit audiens & perterritus sit. accenebro
 horrore circumdatus. Hec inquit dñs dixi mihi. Vade & constitue
 speculatore. ut spū pphēali tibi futura pñuntia. Quē cū posuissē in
 speculā. uidit uenientē bigā & aurigā sup asinūq. & camelū currū trahere.
 significat autē currum p̄sarū regē acq. medorū. cum paruo & magno imperio
 uenientē. Persē enī ante currū ignobile serant. & nullius intēgentes lo
 habebantur. Medis semp potentissimū. Iste ergo uir ascensor duarū
 entium fultus exercituum uenit contra babilonē. & speculatore ille
 upositus erat ut uentura p̄spiceret. clamauit quasi leo. Sive ipse
 phēa appellat leo. & quasi dubiū erat de p̄sona speculatore. quicquid
 derat ascendente. ipse exponit manifestius & ait. Sup speculā dñi
 sum stans uigilē p̄die. Speculatore dñi se esse pñuntians. qui semp
 stans in officio pphēali. & dieb. ac noctib. dñi parens imperio. q̄cumq.
 offerit loquitur. Quid dicitur clamauit leo. Ecce iste uenit ascensor
 bige equitū. Dauid dubiū quicquid in dicitur. & respondit & dixit
 Leo qui supra clamauerat. Cecidit cecidit babilon & omnia sculpt
 a deorū eius c̄tra s̄ in c̄ra. Uastante enī ascensore bige babilon.
 ip̄ m̄nū delatū ē. & belis templum om̄q. idola usq. ad solū strata.
 adū sequit. Tritura mea & filia aree mee. Ad hierusalē. p̄stro
 nā facit. & ad templum q̄ dicitur aree orne sicum est. Dicit p̄ ad eū.
 hierusalē & popule filii templi mei. n̄ tibi uideat incredulū esse
 dixi. non enim sunt mea uerba sed dñi. & p̄os meū illius uerba re
 arunt. Quidā putant sed male hoc n̄ ad hierusalē sed ad babilonem
 ci. de qua & supra babilon dilecta mea posita ē mihi uimiraclū.
 esse sensū. Quē contruistime. eris & ipsa contrita n̄ meo sermone

sed dñi potestate: que tibi hec uentura p̄nuntiat. Quod sibi
uoluerint in hoc loco. lxx. m̄p̄tes: ut pleone qui hebraice
dicitur. ariet. uriam transtulerint. n̄ satis intellego. Presertim
cum sup̄ dictus sacerdos urias qui uocatur in testimoniu alius
litteris scriptus sit.

DUMA ADOME DAMAT EXSEYR CUS
tos quidde nocte. custos quidde nocte. Dix̄ custos: uenit
mane & nox: si queris querite: conuertimini uenite. Pro duma
septuaginta idumeam ponunt. Est aut̄ duma non tota idumeae
p̄uitia: sed quedā eius regio que ad austrum uergit: & ab urbe pa
lestinae que hodie dicitur deuteropolis: uiginti distat milibus: uix
ta quam sicut montes seir: sumpto ab auctore nomine. Seir quippe
interpretatur hispida & pilosus: quod est a uisus: In abdā propheta
plenus super hac gente anobis disputatum est: in quo necesse fuit
ueterem istoriā reuoluere: & hic zechiel & hieremieq; eisdē in testi
monium trahere uisiones. Et maxime prophetiam contra montem
seir: & illud de psalmis: In idumeam extendam calciamentū meū. &
alibi tabernacula idumeorum: & his mabelite: gebal & ammon & ame
lech: Amos inquit sup̄ tribus celeribus edom: & sup̄ quatuor non uer
sabor eum: eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum: & inolaue
rit misericordiam suam: Sive uis in machus transtulit. Uiscera sua
quēdā uersus cognatos populos ausus sit dimicare: & hostili odio dis
dere: Fuit aut̄ regi esau: in regione duma: hoc est in montibus seir.
Hanc ut metropolē iuxta ordinem superiorum uisionum ab assirius: sine
anabochodonosor & pugnata esse credimus: Memore inque pristini
generis: qđ de abraha & isac sic stirpe generata: inplorasse auxili
dī: & necessitate cogente illius clementiā flagitasse: Narrat ergo
nunc dñs quod uideatur in seir: & ab hostibus cingitur: Meum implorat aux
ilium & dicit: O custos isrl̄ qui populū tuū in tuera custodia semp̄er na
& quasi in nocte illis dormientibus uigilas nichostis inuumpat: Quare
& nos quideem semine sionis non simili clementiā protegit: Quibus eg
custos uigilque respondeo: de quo scriptum est: Non dormitabit neque
obdormiet que custodit israt. Venit mane populo meo: & nox genti
idumeorum: Illis prebebo lucem: uos in tenebris derelinquam: Ue
certe ita uenit lux nocte transacta: si mecum inuocatis auxiliū
& estis de stirpe serui mei abraham: Nolite me tantum in necessitate

uerere. sed toto adme animo conuertimini. Venite & suscipiam
 penitentes. Hoc iuxta historiam dictum sit. ceterum propter similitudi-
 nem littere ex eo quod res. & aleph. Non multum inter se discre-
 rent. quidam hebreorum prima romana legunt. Volentes prophetiam
 contra regnum romanum dirigi tribula persuasione quia semper in
 dumez nomine romanas estimant demonstrari. Duma autem in
 res praetatur silentium.

INUS INARABIA. Insultu ad uesperam dormisus in semitis do-
 cum. Occurrentes scientia. ferre aqua qui habitatis terra austrum
 cum panibus occurrere fu. genti a facie enim gladio fuger. A facie
 enim gladii imminentis. a facie arcus extenti. a facie grauis pelu.
 no haec dicit dominus ad me. Adhuc in uno anno quasi in uno mense
 tri. & auferetur omnis gloria cedari. & reliquie numeri sagittarum
 fortium defiliis cedari imminuentur. dominus enim dixit locutus est.
 uerenti mihi & diu cum deliberatione tractanti que esset arabia. ad
 quam propheticus sermo dirigitur. Utrum ab ite. an ammanite. & du-
 mei. cumque quae aliae regiones. que nunc arabia nuncupant. Occasionem
 tribus in hac eadem uisione quae sequitur. Auferetur omnis gloria ce-
 dari. & reliquie numeri sagittarum fortium defiliis cedari imminuentur.
 simaelitas debere intellegi. lib. genesios docet. Ex ismahel cedari.
 & aggarinos. qui uerso nomine sarraceni uocantur esse generatos.
 in ptocha habitant in solitudine. de quibus puto & postea dicere. Lateque
 uagantes barche. & super dictum uolumen. contra faciem omnium fratrum
 suorum habitauit. eo quod latissima herem. ab india. ad mauritania usque
 tendatur. & ad laticum oceanum. Quod puto hieremie titulum sonare
 ad cedari. & ad regna assur. que percussit nabuchodonosor rex babilo-
 nis. statimque sequitur. haec dicit dominus. Surgite ascendite ad cedari.
 & auferate filios orientis. Tabernacula eorum & greges eorum capient.
 pelles eorum & omnia uasa & camelos tollent sibi. & iterum inibit enim
 contra uos nabuchodonosor rex babilonis consiliu. Cogitauit aduer-
 sus uos cogitationes. Surgite & ascendite ad gentem quae est. & confi-
 dent habitantem ait dominus. non hostia. non uestes eius soli habitant. & erunt
 cameli eorum in direptionem. & multitudo uimitorum in praedam. & dissipam
 eum in omne uentum qui sunt in conspectu in comam. & ex omni confinio eorum ad-
 ducam in uentum super eos ait dominus. Eruntque assur habitaculum draconum
 deserta in sempiternum. Non manebit ibi uis nec incolae & ea filius

hominis. Totum pphæ testimoniū de heremia posui. utque sic cedas
indubitanter intellegas. & considera quomodo ismaelitarū. hoc est
syracenoꝝ pphæ gentē descripserit. qui habitant in tentoriis qui
qua nox compulerit. sedes tenent. Quibus armis & pecora came-
lorūq; greges. qui n̄ habent ostia nec uestes. Non enim uersant in
urbibus. sed in solitudine habitant. & hu ergo ab abirionis delecti sunt
eo qd̄ asur ciuitatē que in egypto polis gentis illius inherere fuit. usq;
ad solū subūterunt. & tam cum cameloz & ouium greges capti sunt
pellesq; eoz atq; tentoria sorte diuisa. Non omnis gentis illius
significat inuentus. eo qd̄ dromedaris canelis. centū & amplius
milia uno die quasta solitudine fugere solitudine fugere soleant.
Auferetur inquit omnis gloria cedas. & in multo agitariorū nume-
ro. qua maxime pollent arte pugnandi. ceteri qui fugerint rema-
nebunt. Quia intelleximus qui sit cedas. & que arabia. queq;
asur. Videam̄ isayas pphæa quid dicat. In saltu ad uesperā dormie-
tis in semitis. dodanum. Uerbu arab ut sepe iam dixim̄. & uespera
arabia. & coruus. & planties & occidentis appellatur. & p̄ eo quod
nos iuxta lxx. transtulimus dormiēsis. Potest interpretari mo-
rabimur siue habitabis. hoc est a yalico & ce co ai. Quod
hebraice dicit̄. thalin. dodanum. Quodq; in propinquos uertit & cog-
natos. Itaq; p̄ hęc nunc iudey. qui obstationē babiloniam effugere
potuerint. & de totius p̄uincie uastitate ad heremum transire.
in itinere quod ducit ad fratres. Rursumque ad ismahelitas
sermo conuertitur. & eos ad misericordiam cohortatur. Currite
& lassis fratribus ac periclitantibus. ardore suis obui ferte aquas.
Tutus enim feruor est solis. uenisi subueneritis in solitudine pe-
reant. Inconsolui aquas. sed eciam panem ferte fugientibus.
Ut quos conficit obsidio. uestra clementia releuet. Simulq; reddat
causas quare hec imperet fieri dicens. Fugerunt babiloniam
gladium. fugerunt arcus ac clamitarum. Fugerunt imminens
proelium. nec dissipatis mistros. Cito ueniet & uestra captiuitas.
Quomodo enim uelox mercenariū annus est & omnem labore bre-
uem putat. dum ad desideratā mercedē perueniat. sic in uer-
sa gloria filiorum cedas auferetur a uobis. & agite uestre
conterentur. & paruus remabit numerus pugnatorū. Quidā
uolunt ex eo quod dicitur. Adhuc in uno anno & auferetur

omnis gloria cedat: non babiloniam captiuitatem predicari:
 de qua & hieremias loquitur: sed ad siriorū qui post unū annū
 uastationis iudaicę saracenos latissime persecuti sunt; Illū
 preter ea locum: in quo nos transtulimus; Qui habitatis terrā
 austri: cum panibus occurratē fugienti; & quasi ex persona dñi
 unperatuo modo legimus; In hebreo sic legi posse adfirmant;
 uel habitant terram austri cū panibus occurrerunt fugienti;
 & uisus eius dixerit: occurrentes sicuti ferte aquam: illi inimica
 mente panes uulerint & que aquas: ut cibo auferent sion.
IN HIS VALLIS IERUSALIS; LXX. LICET NON HABEATUR IN HE-
BRICO manifestus transtulerunt uerbum uallis sion; Hęc enī
 ciuitas seminarium prophętarum est: in qua exstructū templum
 & uisiones dñi multiplicatę sunt; Quia ergo inter ceteras gen-
 tes ponitur & reputatur una de plurimis nequaquā mons ap-
 pellatur iuxta illud prophęcium: Fundamenta eius in mon-
 tabus suis: diligit dñs portas sion super omnia tabernacula iacob.
 ed uallis ex eo quod humiliata sit: alius uerbis hoc ipsum hie-
 rēmas loquitur; Quando accepit calicem plenū uini: & dat
 uniuersis gentibus; At nouis sime porrigit hierusalem
 ut bibat: & uoluat & ruat & insaniat; Significans ab abyloniis
 & hanc esse uastandam: quod plenius regum & hierēmie narrat
 historia: Ex quo intellegimus omnium creatorem equaliter
 esse dñm: & eodem cuncta dispensare iudicio: Iuxta illud quod
 ipse loquitur per amos; Numquid non uis fili aethiopum
 uos estis mihi filii isrl ait dñs: numquid non isrl ascende-
 re feci de terra egypti: & palestinos decapadocia: & sirus
 decirenen: ecce oculi dñi super regnum peccans; Neputa-
 rent iudei idcirco se meritorum habere priuilegiū: quia
 educti essent de egypto: Dicit etiam ceteras gentes ad alias
 terras suo unperio fuisse translatas; Quidnam tibi quoq;
 est: quia ascendisti & tu omnis intecta clamoris plena
 urbi frequens: ciuitas exultans; Referebat mihi hebreus
 presentem uisionē: non per tunc ad illud tempus quo
 nabuchodonosor ierusalem cepit: & sedechiam uinctū
 oculisq; priuatum duxit in babilonē: sed ad sen naceris
 tempora quando sobna pontifex magnam partē pdidit

ciuitatis & tantum sion id est. ARX & templum ac nobiles roma
 serunt. In exemplum romane urbis. que ingruentibus gal
 lis patrios & florem uentutis in arce seruauit. Nos autem
 possumus & de babilonia captiuitate dicere. quoniam
 eusebius. omnia ad xpi aduentum referat. & pater. uespasi
 ni. itaq. temporibus fuisse completa. Carpagnus ergo in
 singula triplicem expositione breuiter adtingentes. Quidna
 tibi quoq. est. quid habens inquit. sion quod decem tu ascen
 disti omnis uicta. Quando etiam tu ostendit quod decem
 prius ascenderint. Nu & tu reputata es inter gentes que ab
 hostibus obsideris. & tecta conscendis plena ululatus & plangitibus
 miserabilium feminarum urbis quondam regia. Interfecti
 tui non interfecti gladio. nec mortui in bello. Cuncti priuati
 per tu fugerunt simul dureq. ligati sunt. Omnes qui uentis
 uentis sunt pariter procul fugerunt. Si ad sennacherib tem
 pora referas quando ex parte capta est ciuitas. recte dicunt
 non fuisse uicti gladio. nec occisi bello. Sed proditione alius
 ex urbe fugientibus. alius quos hostis oppressit uinculis
 alligatis. Sin autem ad babiloniam captiuitatem que seuerus
 est dicemus quod non pugna sed obsidione superati sint. Quod
 si ad uentum xpi iuxta eusebium tropologiciter intellegere
 uolueris. dicet eos interfectos non gladio sed infidelitate. Om
 nes q. principes eorum necesse fuisse ad os & funibus peccatorum alliga
 tos. nec quequa fuisse de phariseis. qui nondia boli rebus al
 ligatus sit. Propterea dixi recedite amare flebo.
 nolite incumbere ut consolemini me. super uastitate ^{filiae} populi
 lincii. Super uastitate babilonis lacrimatur propheta
 lugentis adfectu. & dicit angustia possedit me sicut in
 gutta parturientis. contui. cum audire. conturbatus sum
 cum uiderem. emarcuit cor meum. tenebre stupe fecerunt
 me babilon dilecta mea posita est mihi in miraculum.
 quanto magis nunc in urbis sue ruinam nullam recipere con
 solationem potest. totum se plangitibus tradens. Dies
 enim interfectionis & conculcationis & fletum dno do ex
 ercitiuum in ualle uisionis. Reddit causas iuxta triplicem
 intellegentiam quare dixerit. recedite amare flebo.

adseruandas aquas. & n̄ magis dī inuocauerunt auxilium.
qui conditor urbis est piscineq; dñs. Quasi alius uerbis di-
xerit fiducia habuistis in homine & n̄ in dō qui factor est
hominis. Quidā iuxta mysticos intellectus. piscina uice
re legis umbram intellegunt. & ut dñs duos muros nouū uide-
licet & uetus testamentum. edificatū lacū phariseorū traditio-
nibus atq; mandatis. Quia quas continere non possit. & n̄
respexisse eos ad filiū dī. nec illius p̄sentia credidisse
quē olon n̄ uiderunt. quia sēp dī p̄ceptis increduli fuerunt.
56 Et tuocauit dñs dī exercituum. in die illa. ad flū. & ad planē
57 tū & ad caluitū & ad cingulū sacci. & ecce gaudiū & leti-
58 tia. occidere uirtulos & iugulare arīes. comedere car-
59 nes & bibere uinū. Comedam. & bibam. cras enī moriamini
60 Et reuelata ē in aurib; meis dñi exercituum. sicut mittetis
61 iniquitas hęc uobis donec moriamini. dicit dñs dī exerci-
tuum. Captiuitate p̄sente & obsessa hierusalē. cū ferrū
famesq; uirgusq; & urbē. hieremas ad penitentiā.
populū puocabat. & contrario reges ac principes &
tūlgius miserabile desperatione pereuntū se tradebat
epulis. Nihil autē sic offendit dñm. quā post peccata erecta
ceruix. & ex desperatione contemptus. quod p̄ amos lo-
quitur sup tres & quattuor impiōs & cōf. n̄ auertabor eum.
Quod & cogitauerit & fecerit. & n̄ egerit penitentiā. in sup &
docuerit malū. Unde & nunc dicit. Sicut mittetis iniquitas.
hęc uobis donec moriamini. Putent allegorici in p̄tes
de passione xpi esse p̄dictū qd tuocauerit dī & iā post cruce
dñi saluatoris infelicē populū ad penitentiā. & nihilominus
ille se desperatione tradiderit & uoluptati. Principium
quippe istius uisionis in quo ait clamoris plena. urbs fre-
quens. ciuitas exultans. ad illud temp; refer. quando apha-
risis populū incitatus. pari contra ihū uoce resonabat.
Crucifige. crucifige talem. Nos n̄ habem; regē. nisi cesarē.
huius testimōii exemplo. & iam apostolus abusus ē scribens
& ad corinthios de resurrectione. Si mortui n̄ resurgunt.
62 manducem; & bibam. cras enī moriamini. Hęc dicit dñs dī ex-
63 erituum. Uade ingredere ad eū qui habitat in tabnaculo.

ad sabbatū p̄positum templi. Quid tu hic. aut quisquis hic. quia
 excidisti tibi hic sepulchrū. excidisti tibi in excelsis memoriam.
 diligenti in porta tabernaculū tibi. Ecce dñs asportari te faciet
 sic asportat gallus gallinatus. & quasi amictū sic subleuabit
 te. coronabit coronabit te tribulatione. Quasi pilā mittet
 te in retā latā & spatioā. ibi morieris. & tibi erunt currus glo
 rię tue. ignominia domus dñi tui. & expellā te de statione
 tua. & de ministerio tuo deponāte. & erit in die illa uocabo ser
 uum meū eliachim filiū elchię. & induā illū tunica tua. & in
 culo tuo confortabo teū. & potestātē tuā dabo in manū eius. &
 erit quasi pater habitabit in hierusalē domui iuda. & dabo clauē
 domat sup umerū eius. & aperiet & nemo erit qui claudat.
 & cludat & nemo erit qui apeat. & figā illū paxillū in loco fide
 li. & erit in solū glorię domui patris sui. & suspendent sup
 eū omniē gloriā domi patris ei. uasōrum diuisa genera. Omne
 uas par uulū quas erant in sarū. usq; ad omne uas musicōrum. In
 die illo die dñs exercitū. auferet paxillus qui fixus erat
 in loco fidei. & frangetur & cadet. & peribit quod penderat
 in eo quia dñs locutus est. Sup dixim sobnam fuisse pontifi
 cē qui affirrus perdidit ciuitatem. Sed quia hoc traditionis est
 hebraice & scriptura nil loquit. ut intellegam eū supbū tumidum
 & uoluptuosum. siusq; peccatib; populōs conculeuēt. & quia
 fecerit cuncta que p̄phā describit sacerdotū eius ad eliachim.
 filiū elchię fuisse translātū. ut illo electo nouus pontifex fieret.

Ex quo intellegim̄ omni studio supbia declinandum. que offen
 dit dñm. & ne pontificatus quidē priuilegiū dignus esse potest.
 Iste est sobna siē quidā putant ad eliachim. de quib; idem p̄phā
 subtextit. Misit rex affirrus sabacen delachis in hierusalē.
 ad regē ezechia in manu grau. & stetit in aque ductu piscine su
 perioris. in uia agrifullonū. Egressusq; est ad eū eliachim filius
 elchię. qui erat sup domū sobnas scriba. & ioe filius asiph ac om
 mentarius. lubeat ergo p̄phā ingredi ad pontificē. qui habi
 tabat iuxta lxx. in pastoforio. iuxta aquilā in tabernaculo. p̄ quo
 sequens hebraicā ueritatem theodotus ait. ingredi ad sochen
 istū. qd̄ in uari potest equū & rectū. ut scilicet kata xperi
 t̄ pacin. iniquus intellegat & prauus ad pontificē templi

8
Et dices ei. Qui habitas in domo dei cuius scelera in tota ciuitate
bacchantur. Cur securus in operibus tuis quasi in uereas captiui-
tate. excidisti tibi in paxa sepulchrum. Et tam superbe edificasti. ut
ambitio te & in morte sequeretur. Audi que sit uita domini sententia.
Quomodo gallus gallinaceus uinero portantis auferatur. & singu-
li hominum leuant in scapula pallium suum sic tua facilis erit in
captiuitate translatio. habebis coronam nilamine auree & sanctifica-
tionis domini. sed tribulationes & angustias. Sic enim pila similitatur
in peluie stare non potest. sed uelociter cursu uoluit. ita & tu ad terram
latissimam deduceris. Quam autem egiptum aut babilonem campos in tel-
legam. s. Ibiq; morieris & ibi erunt currus glorie tue. Omnis
potentie & opes quibus nunc fulcus incedis sibi senties ignominiam
domus domini tui. Quia propter opera mala. & uolatum templi dei tui
ista patieris. de traham te de gradu tuo. & ponam te in officio
pauca. & prope eliachi seruum meum filium elchie induam uestimenta tu-
his. & in gulo tuo decorabo. sicut eleazar uestimenta aaron pa-
tris induitus est. Ipsi dabo potestatem templi. qui habeat popu-
lum non subiectum sibi quasi seruum sed amatores sui quasi filium.
Ipsius accipiet clauem domus mee. & in suo portauit humero.
Ipsius habebit ceremoniarum omnium potestatem. & quomodo pax
illius. si figatur in parietem templi. & in loco firmissimo con-
locetur. omnia uasa sacerdotum & leuitarum. tamquam in sa-
cris necessaria sunt. quam omnis generis musicorum sus-
penduntur in eo. sic omnis populus ex eliachim seruum meum
potestatem pendebit. Quod autem. ait. indic illa auferetur
pax illius qui infixus fuerat in loco fideli & frangetur & cadet.
& peribit quod dependerat in eo. quia dominus locutus est. Multi
ad sobna referunt. quod eliachim pax illo infixus. prior
pax illius qui infixus fuerat congruat. Sed quia sequitur
& peribit quod dependerat in eo. quod de cetero sobna pontifi-
cationem acciperit eliachim cuius sacerdotum dignitatem
subuerit extrema captiuitate. Qui uicta. ANAT. W
I HN. cuncta accipiunt. Uolunt in sobnae pontificatu
iudeorum sacerdotum cadere. & in successione eliachim qui
interpretatur deus resurgens. euangelii cultus
sacramenta monstrari. Ita ut hoc quod sequitur

Indie illo dicit dñs exercituum. auferet
 quifixus fuerat in loco fideli. & fran-
 det. ad prioris populi ruinā per
 Nemo autē dubitat & iuxta istoria
 goria. quia pax illū dixerat serua
 POPA X. in suspensione uasorum
 & quod prioribus fractis alia suspendantur.

tur paxillus
 getur & ca
 tincat.
 & iuxta alle
 ri. HHTA
 diuersi generis.

ONUS TIRI. GILUUA TE NAUES MARIS. QVIA TAS
 tata est domus unde ueniri consueuerant de terra chechon.
 reuelatum est eis. tacete qui habitatis insula negotiatio sidonis.
 Manifestus & planus h'c zechiel propheta. & subuersionem tiri
 & causas subuersionis exponit dicens. Fili hominis proco qd dicit
 tirus debuerit uale. euge confracte sunt populorū conuersa
 est ad me implebor deserta est. Propterea hec dicit dñs dñs.
 Ecce ego super te tyrē. & ascendere facia ad te gentes multas.
 sicut ascendet mare fluctuans. & dissipabo muros tiri & destru-
 bnt turres eius. & rada puluerem eius deca. Quae tūc iste gentes
 sint multe que uisus dauerunt tiri sicut mare fluctuans nomi-
 natum in consequentibus docent. ecce ego adducam ad tiriū
 nabuchodonosor regem babilonis ab aquilone. regē regum.
 cū equis & curribus & equitibus. & cū populoque magno.
 Filias tuas que sunt in agro. gladio interficiet. & circū dabit te
 muntionib. & conportabit aggerē in giro. & el euabit contra
 te duppū. & uineas atq. ariaes temperabit in muros tuos. & tur-
 res tuas destruet in aymatua sua. & cetera que usq. ad finem
 uisionis sequunt. Nam & mala pfectia que aduersū egyptios
 cornitur eadē scriptura cōtextit. fili hominis nabuchodonosor
 rex babilonis seruire fecit exercitū suū seruitute magna
 ad hūm tiriū. omne caput decal uatū. & omnis unguis depilat.
 & merces n̄ est reddita ei. neq. exercitus ei. De tiri p que sig-
 nificat. multo tempore ab exercitu babilonis aggerē conpor-
 tatū. ut qd postea fecit alexander insula continenti t̄rae sociatis
 ille ante facere sit conatus. Quomodo ergo ad hūm babilonem
 & philistim. & uab & egyptū. & idumeos. & ismaelitas. sup dñi com-
 minationē legim. qd insultauerunt captiuitati populi ei. ita cū
 nunc ad hūm tiriū inimicā. & insultarice subūisionis hierusalem

pphcia textur.

Quodeciam
legimus
quasi strere
rimus post
& arabas & da
se subuersos.
tyrus impugnerit isrl. & illius subuersione
ppha. in exordio suo uoluminis explicat & breuiter laudes do ca
nens psalmista declarat. Quisquis similis tui ne taceas neque conper
caris ds. quo ecce inimici tui sonauerunt & quoderunt te extol
lerunt caput. Super populū tuum malignauerunt consilium.
& cogitauerunt aduersus sess tuos. Dixerunt uenite & disperdamus
eos de gente & non memoretur nom isrl ultra. Quo cogitauerunt
unanimiter simul aduersū testamentū disposuerunt tabnacula
idumeorū & israheliticū. Moab. & aggareni gebal & ammon & a
malech. & aligene cū habitantibus tū rū. In quibus omnibus descu
mus pondus ire dī super tū rū uenisse meretricem que hic sub
specie scorti in hic zechiel sub nauis trans latione describitur.
Ululate inquit naues maris; Pro quo lxx legimus chartaginū
& habetur in hebreo tharsis. De quo & in una ppha. & in quadā epis
tola disputau. Possimus autē autē quia char thago tyriorū colo
nia est in presenti loco tharsis non mare generalit. sed char thagi
nem accipere. Quod nequaquā de affrica naues tū rū ueniant.
nec de terra cethim. quāci prū quidā interpretantur. usq; ho
die enī est apud eos uulbs citū. de qua & Zeno sticq; scētae heresi
arches fuit. Quāquā plerique nostrarū & maxime macchabeoꝝ
principiū cethim italis machedoniaeque insulas arbitrentur.
Hoc enī scriptura commemorat. Quod alexander rex macedonum
egressus sit de terra cethim. insulas quoq; nominans non mentitur.
Postea enim anabo chodonosor uel ab alexandro. tū rē continēt fac
ta est propter expugnationem multis in breui frēto aggerib; con
portatis. Negotationem quoq; sidonis appellat. iuxta sequentem
uer siculū in quo ait. frubēs sē sidon tradunt enī istonae. qd tū rū
colonia sidonis sit. Trans fretantes mare repleuerunt te ina
quis multas. seminis nili messis fluminis fruges eius. Tū rū negoti
atione gaudere. & totius orbis eē emporion. & p sentia tēporu

pbant. & hierzechiel lato sermone describit. Quod aũ negotiatores
in subuehendis mercibus transfræent maria: nemo qui dubitet.

Nec civitas habet opes ipsa urbs de terra regionis sue: que ual
de angusta est. & galilee damasciq. frubus premitur.
quantitas de subuectione nauium nilus omnis & egypti fertilitas.
euicino uisunditur tyro. Promulo quod apud hebreos legitur
sior. lxx. & theodotio negotiatores interpretati sunt. qd uerbum
turbidum. & phoc nili aquas significat hieremia testante
qd tibi & egypto ut bibas aquas geon. p quo in hebraico habet
sior. id turbidas. Erubescet sidon ut enim mare fortitudo
maris dicens. n̄ parturitu & n̄ peperit. & n̄ enutruu iuuenes
nec ad incrementũ p duxi uirgines. Dixi sup̄ coloniam sidoniorũ
esse ditum. audi igitur mater cuncta simul contra filiam
maria conclamantia. & quod ammado uocẽ emittentia. que
pnaturã loqui n̄ ualent. frustra diuitias conportauit sine
causa in toto orbe inter opes contuli. Illadues. illa luxu
riosa. & populorũ quondã gaudens multitudine. in qua nescie
batur mortalium caterua puerorũ. iuuentutis examina.
Cuius platee uirginũ & infantũ. ac iuuenũ. & puellarũ lu
sib; p strepebant. nunc ad solitudinẽ redacta est. Fieri aũ
ip̄d̄ c̄w̄t̄ōl̄ēt̄ũ. ex rebus multis. Solene est cum auditiũ
fuerit in egypto. dolebit c̄ī audierint de tyro. Hoc p̄spi
cium ẽ qd egypto post quã audierint potentissimã. c̄ī
c̄īã gentẽ longa obsidione delõlam. Sciant c̄īã sibi inte
ritũ propinquare. Transite maria. ululate qui habitatis
in insula. Rursũ promari & tharsis. lxx. charthaginem
transuler. Legim̄ in historis assiriorũ. obsessos tyros.
post quã nullã spẽ euadendi uidebant. conscensis nauibus
fugisse chartaginẽ. seu ad alias. ionii. egeiq. maris insulas.
Unde & in hierzechiel dicitur. Merces n̄ est reddita ei. neq; ex
ercitui eius de tyro. eo qd om̄s urbis opes translatae sint.
& nobiles quoq; eã uacua dereliquerunt. Numquid non
hec uestra est que gloriabatur adiebus; pristinis in antiquitate sua.
Arguit sup̄bie tyrũ. qd in conditionis sue antiquitate sic
gloriata. & n̄ respexerit ad d̄m. sed nomina patrũ reco
lens. se & n̄ã putauerunt. Ducent eã pedes sui longe ad

peregrinandi. eos dicit qui in urbe remanserant & captiui duc
ti sunt in babilonē. Quis cogitavit hoc sup̄ t̄r̄ū quondam
coronata. Rursum lege hiezechiel. & quante glorie t̄r̄us
fuerit ex principibus eius Lavitatione cognosces coronatam
vocat. Quod sicut rex in plurimā hominū multitudinē
ornatū diademate erigit caput. Ita t̄r̄us fulgens de excelsa
opibus. auroq; & gemmis. & serico. ac purpura nitens. regina
fit in cunctis gentibus extornata. Cuius negotiatores prin
cipes iusti. & iudices t̄r̄i. Miratur legatu pyrrhi.
quondā dixisse de urbe romana. in diuitate regū. ecce mul
to ante illa tempora negotiatores & iudices t̄r̄i prin
cipes & iudices describuntur. Ut phet ostendatur opulen
tie magnitudo. cum negotiator t̄r̄i alterius urbis esse res
possit. Dñs exercituum cogitavit hoc. ut dicitur & sup
biam omnis glorie. & ad ignominia deducere & uniuersos
iudicos t̄r̄e. Quia sup̄ interrogatus more dixerat. Quis cogi
tauit hoc sup̄ t̄r̄um quondā coronatā. Nunc ipse respondit.
Non factus ut stulti putant sic fila deducta s̄. n̄ fortuitus en
c̄. ut rota. sed di iudicio & ipsius uoluntate p̄fectum est.
Qui sup̄bis resistit. & humilibus dat gratia. & commoneo ar
gantēs conditionis sue. ut discant potentia p̄ miserā. cuius
clemētia p̄ beneficia sentire noluerant. Transire terra
tuā quasi flum̄ filia maris. n̄ est cingulū ultra tibi.
Sicut inquit fluuus siue ut hebraico significantiōis habet
ruolus. hoc enim dicitur. ior. facili transitur pede. Ita
& tu terra tuā in captiuitate ducta transibis o filia maris.
Vel quia insula es. uel quia sup̄ d̄e scriptū est. dicit mare
fortitudo maris. non parturui & n̄ peperit. Quodq; in
fert. Non ē cingulū ultra tibi. Quem sensū habet aper
tius symnachus docet. Non poteris ultra resistere. it̄
non habebis uires. nec ad cinctos ad pugnanđū lumbos tu
os. ut possis aduersarius contraire. Manū suā extendit
sup̄ mare concurbauit regna. quis extendit manū hanc
dubū ex ipsa sermōnis continentia quā d̄. de quo sup̄
dixit dñs exercituum cogitavit hoc ut dicitur & sup̄biam
omnis glorie. extendit ergo manū suā sup̄ maria sc̄lm̄

orbemq. significans & conturbauit uniuersas gentes inter quas
 & cur re turbata es siue super mare in quo proprijs sita es.
 Dñs mandauit aduersus chanaan ut contereret fortes eius: Oſten
 dit quod sit mare sup quod extendit dñs manū suam dicens
 mandauit contra chanaan tyrus enī in terra chanaan: Con
 dita est lege scripturas maximeq. euangelū ubi syrophœnissa
 in cephelias profilia egreditur de terra chanaan & dicit mulier
 chanaanica simulq. quia dixerat extendit manū suam neope
 rante membrīs & officio corporali crederes dñm adiecit man
 dauit uadi fecisse se uisuisse sit: sed dixit non adites ultra
 ut gloriens calumniam. Sustines uirgo filia sidonis in cepheli
 consurgens trans freta. Ibi quoq. non erit requies tibi.
 Dñs qui cogauit de trahere superbiam omnis gloriæ ac qui
 mandauit aduersus chanaan ut contereret fortes eius ipse
 dicit nequaquā ultra gloriaberis & in tua confides poten
 tia. O uirgo filia sidonis id est colonia sidoniorū fugies qui
 dem nauibus ad insulas occidentis seu inciprū & ceteras ma
 cedonię gregisq. terras. sed tibi aduersante dō. Requiem
 inuenire non poteris. Alioquin omnis uagus atque in urbe
 peregrinus & incertarū sediū semper in angustia uiguet
 in uerore est. ecce terra chaldeorū talis populus non
 fuit assur fundauit eā. incaptiuitate traduxerunt
 robustos eius suffoderunt domus illius posuerunt
 eam in ruinā. Illi late naues maris quia uastata est
 fortitudo uirā. Quia supra dixerat ducunt eam
 pedes sui longe ad peregrinā diū & iterū transi
 ram tuā quasi flumen. Duplex que fuit populus
 tyruū qui fugerant & trans freta uerant in cepheli
 & eorū qui in urbe remanserant. ad utruq. loquitur de
 his qui fugerant. Supra at in cepheli consurgens trans
 freta ibi quoq. non erit requies tibi de his qui remanserant
 & dula sunt in captiuitate. ecce inquit ac collae terras
 chaldeorum cuius potentia nulli populi ante habuerunt
 & que ab assuro fundata est trans duxerunt
 robustos tyruū suffoderunt non solū muros sed & cuncta
 habitacula ciuitatis posueruntq. eam in ruinā.

Quia igitur alii fugerunt alii capti sunt. ululate naues.
uel maris. uel chartagineſ. negotiatio enim & colonia ueſ
deleſa eſt. ſimulq. conſidera quomodo laudauerit chal
deos. Nondix talis populus ultra n̄ erit. Potentius qui
pe & durius regnū eſt romanor. ſed ante n̄ ſunt qui
priora negauit conſeſſit ſequentia. & erit in die illa in
obliuione eris o t̄ r̄ e lxx annis ſicut dies regis unius.

Ab hoc loco uſq. in finem huius p̄ph̄e t̄ r̄ o p̄ſpera nuntiat
q̄d debeat agere penitentiā quod iterū extruenda ſit.

Quod lxx. tantū annis quib. & templum d̄i deſolatum fuit t̄ r̄ i
ſubuerſio moriet. ut cuius ruinis inſultabat & r̄ u n d̄ r̄ u.
et tempus imitatur. Septuaginta aut. annos unius regis.
multi putant nabuchodonosor dici. quib. regnū gentis aſſi
rie in iheruſalem p̄manſerit. Alii generaliter p̄nuntiatū
quod qui longū regnandi temp. habuerit. lxx. annos tranſire
non poſſit. Poſt lxx. annos erit t̄ r̄ o quaſi canticū meretri
cis ſime t̄ r̄ charam circū ciuitate meretrix obliuioni tradita.
bene cane. frequenter canticū ut memoria tua ſit. quia
cum plurimis gentib. fornicata eſt. & deſolata nuctunq. cap
tuitatis. Squalemem ſordibus amatores priſtini contemp
ſerunt. ad ſime nunc t̄ r̄ charam congemina carmina circū
ciuitate. plange lupanar priſti nū & antiqui erroris ueſ
tigu lacrimis laua ut poſſis d̄i m̄e. misericordiam puocare.

¶ Er̄it poſt lxx. annos uiſtabit d̄n̄s t̄ r̄ r̄ u. & reducat ea ad
mercedes ſuas. & t̄ r̄ u ſū fornicabit cū uniuerſis regnis
t̄ r̄ e ſup facie terre. Haec om̄a iuxta h̄iſtoriam expl̄a
eſſe conſonū grecor. & phenicū litteris indicat qd poſt lxx
annos inſtaurata. Ad potentia priſtinā ſit reuſa & ne
gotiatio uniuſq. gentiū fuerit quaſi ego puo fornicationes
appellari. ut quomodo qui fornicatur tribuit ſic & inſtitor
detoto orbe concurrēt. pulchritudine. urbis quaſi meretri
cis impleuerit. & erunt negotiatio & mercedes ei ſerſicant
d̄no non concordent. neq. reponēt. quia hiſ qui habitauerunt
coram d̄no erit negotiatio et ut impudent in ſacritate
& uentiant uſq. ad uetustatē. Hec ſecūda h̄iſtoriam nec diſſi
ta conpeſcit. niſi forte putandū ē qd poſt edificatiōe

hierusalem cōnstitutionē tiri amice inter se ciuitates & tem-
 pli dī crebro tiri dona transmiserunt. sicut in Ezra legimur.
 quōd tirus qui pisces uendebant in sablato abegerit. & in turre
 urbem non p̄ miserit. atq; ex uino mercimonio. & iā deceleris est
 mandū sit iudei cassa infuturū uōta differunt. post anti xpm̄ in
 mille annis hec explenda memorantes. Nec mirū si ista configant
 quis prolauerit ante xpi organū. diaboli anti xpm̄ recepturi s̄.
 cum iā xpiani iudicantes de mille annorū beatitudine hec die
 ta contendunt. Ego autē quōmodo in uisione babilonis sub typo euer-
 sionis ei. consummationis tempus intellego in egypto destructis
 idolis altare dñi ē locatū ad xpi tempus refero & in uisione
 moab thronū saluatoris in trā eius positū recognosco & idanasei
 ceterisq; uisionib; nrorū esse temporū sacramta p̄dubito. Ita &
 in uisione tiri que extrema est xpianē felicitatis tēpus inter
 p̄t̄r̄ quod post quā edificata est & recepit pristinum statum
 & omnis negotiator in antiquā consuetudine portū ei ingressus
 est. & mercimonia & labor eorū dño dederuntur cernamus inter
 re extructas xpi eccl̄as. considerem̄ ope omnium qđ non repo-
 nant nec thesaurizent sed dent̄ his qui habitant corā dño qui
 seruientes altari participant cum altari. Ministrant autē tiri.
 n̄ additias nec ad cumulandas sacerdotū ope sed adiutēs ne-
 cessarias supp̄tenda. ut iuxta apostolū habentes inctum atq;
 uestitū his contenti sim̄. & nota qđ non dixerit negotiationes
 & mercedes tiri sc̄ificatas dño his dandas qui habitauerint
 hierusalē sic iudei arbitrant̄ sed qui fuerint corā dño qui ser-
 uunt ei sic enī & dñs estituit ut qui euangeliū p̄dicant uiuant
 de euangelio. seruire autē dño & habitare corā eo n̄ est loci sed
 m̄eriti. Huc usq; uisiones isaie siue onera que certis gentib;
 inposuit ut uisisti. & ut nos qui uimus historica in cōp̄tatione
 disseruim̄. hebraice tantum ueritatis p̄mentes uestigia. que
 sequunt̄. ad om̄s p̄tinent nationes. & generalit̄ ad totius
 mundi consummationē. de quib; nec tu p̄cisti ut scri-
 berem nec mihi ocium fuit ut ex sup̄fluo n̄ quēstio
 dictare. qui quē uix scripsi.

EXPLICIT IN ISALIA EXPLANATIO LIB QUINTUS.
CUM PACE DO GRATIAS AMEN